

Síly a prostředky ozbrojených sil při řešení krizových situací nevojenského charakteru

Jan Juračka

Bakalářská práce
2017

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav ochrany obyvatelstva

akademický rok: 2016/2017

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jan Juračka**

Osobní číslo: **L14030**

Studijní program: **B2825 Ochrana obyvatelstva**

Studijní obor: **Ochrana obyvatelstva**

Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Síly a prostředky ozbrojených sil při řešení krizových situací nevojenského charakteru**

Zásady pro vypracování:

1. Z dostupných zdrojů zpracujte literární rešerši na dané téma a vymezte problematiku řešení krizových situací nevojenského charakteru.
2. Provedte analýzu sil a prostředků ozbrojených sil ČR vyčleňovaných k řešení krizových situací nevojenského charakteru v Olomouckém kraji.
3. Na základě provedené analýzy navrhněte případné změny a opatření vedoucí k zlepšení aktuálního stavu v řešené oblasti.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] FRÖLICH, Tomáš a kol. Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0721-1.

[2] ČESKÁ REPUBLIKA. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. Vláda ČR, PRAHA: 1999, 76/1999.

[3] ČESKÁ REPUBLIKA. SMĚRNICE náčelníka Generálního štábu Armády České republiky k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky. In: . Praha, 2013.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Ivan Princ

Ústav ochrany obyvatelstva

Datum zadání bakalářské práce:

3. února 2017

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. května 2017

V Uherském Hradišti dne 10. února 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

prof. Ing. Dušan Vičar, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

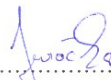
Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považuji se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se bakalářská práce skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti 12. 5. 2017

.....
podpis studenta

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
(3) Platí, že odevzdaním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich části, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Bakalářská práce zpracovává síly a prostředky ozbrojených sil, které se podílí na řešení krizových situací nevojenského charakteru. V teoretické části je popsáno rozdělení krizových situací a dále legislativní úprava jejich řešení. V dalším bodě je popsán integrovaný záchranný systém. Závěr teoretické části se věnuje Armádě České republiky. Praktická část bakalářské práce se zabývá 153. ženijním praporem dislokovaným v Olomouci a záchrannou rotou, která pod něj spadá. Je zde výčet sil a prostředků, kterými útvar disponuje. Dále se práce zabývá výbuchem muničního skladu ve Vrběticích, činností 153. ženijního praporu na vzniklé situaci, zhodnocením a návrhy na opatření.

Klíčová slova:

Integrovaný záchranný systém, Armáda České republiky, 153. ženijní prapor, záchranná rota, mimořádná událost, muniční sklady

ABSTRACT

Bachelors report elaborates forces and resources of armed forces during nonmilitary crisis situations. Theoretical part describes the division of crisis situations and the legislative regulation of their solution. In the next point is described Integrated rescue system. The final point of theoretic part is about Army of Czech republic. Practical part of the bachelor thesis describes 153rd engineer battalion dislocated in Olomouc and rescue platoon including available forces and resources. The next point concern the explosion of the ammunition storage in Vrbětice, function of the 153rd engineer battalion to the situation, suggested measures and their evaluation.

Keywords:

the Integrated Rescue System, the Army of Czech Republic, 153rd Engineer Battalion, Rescue Platoon, Emergency Event, Ammunition Storage

Poděkování:

Rád bych poděkoval za pomoc, cenné rady, informace a čas vedoucímu bakalářské práce panu Ing. Ivanu Princovi, a také panu Ing. Pavlu Kolevovi ze 153. ženijního praporu v Olomouci, za odbornou konzultaci.

Motto:

„Každý člověk dělá chyby, ale jen hlupák u nich zůstává.“

Marcus Tullius Cicero

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 KRIZE A KRIZOVÉ SITUACE	12
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY	12
1.2 ROZDĚLENÍ KRIZÍ	13
1.2.1 Vojenské	14
1.2.2 Nevojenské	14
2 LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD	16
2.1 EVROPSKÁ UNIE	16
2.2 NATO	19
2.3 ČESKÁ REPUBLIKA	21
3 SLOŽKY INTERGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU	23
3.1 ZÁKLADNÍ SLOŽKY	23
3.2 OSTATNÍ SLOŽKY	25
4 OZBROJENÉ SÍLY	29
4.1 ARMÁDA ČR.....	29
4.2 VOJENSKÁ KANCELÁŘ PREZIDENTA REPUBLIKY	32
4.3 HRADNÍ STRÁŽ	33
5 CÍL PRÁCE, POUŽITÉ METODY A OMEZENÍ	34
5.1 CÍL PRÁCE.....	34
5.2 METODY POUŽITÉ PŘI ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	34
5.3 OMEZENÍ PRÁCE	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
6 ZÁCHRANNÁ ROTA 153. ŽENIJNÍHO PRAPORU	36
6.1 HISTORIE	36
6.2 SOUČASNÝ STAV	40
6.2.1 153. ženijní prapor	40
6.2.2 Záchranná rota	45
7 ANALÝZA SIL A PROSTŘEDKŮ 153. ŽPR PŘI PROVÁDĚNÍ LIKVIDACE MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI MUNIČNÍHO SKLADU VRBĚTICE - VLACHOVICE	49
7.1 SEKVENCE DŮLEŽITÝCH UDÁLOSTÍ	49
7.2 VYČLENĚNÉ SÍLY A PROSTŘEDKY 153. ŽPR.....	55
7.3 VYHODNOCENÍ.....	59
8 NAVRŽENÍ OPATŘENÍ	60
ZÁVĚR	61
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	62
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	67
SEZNAM OBRÁZKŮ	68
SEZNAM TABULEK	69

SEZNAM PŘÍLOH	70
----------------------------	-----------

ÚVOD

Krizové situace jsou od pradávna spjaty s lidstvem, ať už se jednalo o vojenské nebo nevojenské krizové situace, vždy tvořili podstatnou část naší historie. Bezpečnostní prostředí se v průběhu desítek a stovek let neustále měnilo a s rozvojem lidské společnosti takových situací přibývalo. K účinnému zvládnutí takových situací bylo nezbytné vytvořit organizovaný nástroj, který bude na tyto hrozby reagovat.

V současné době stát, jehož primárním úkolem je zajištění bezpečnosti svých občanů, vytvořil bezpečnostní systém, který právě takové situace řeší. Hlavním nástrojem pro bezprostřední reakci je Integrovaný záchranný systém a jeho hlavní a ostatní složky. Mezi ty hlavní se řadí Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor a jednotky požární ochrany a Poskytovatel zdravotnické záchranné služby. Ještě tu je ale jedna složka, která sice není zařazena mezi hlavními, ale přesto je její význam pro řešení krizových situací nenahraditelný – Armáda České republiky a to kvůli své personální a hlavně technické a materiální základně. Přestože je jejím hlavním úkolem obrana proti vnějšímu napadení, vyčleňuje své síly a prostředky pro řešení nevojenských krizových situací.

V rámci armády se jedná zejména o 15. ženijní pluk, který se skládá ze 151. žpr a 152. žpr dislokovaných v Bechyni a 153. žpr dislokovaném v Olomouci. Přestože jsou hlavně orientovány na bojovou činnost, mají ve své struktuře zahrnuté záchranné roty. Právě záchranné roty, taktéž označované jako „oranžové barety“, mají primárně za cíl řešení nevojenských krizových situací. Avšak v současné době dochází k útlumu těchto rot a její úkoly postupně přebírá hasičský záchranný sbor.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KRIZE A KRIZOVÉ SITUACE

1.1 Základní pojmy

V první řadě je nezbytné, z hlediska správného chápání jak obsahového tak významového, blíže některé pojmy definovat.

Krize

Situace, v důsledku které dochází k narušení určitého fungujícího systému, či jeho části a je zapotřebí z hlediska časového a systémového, praktikovat správné řešení. [1]

Krizová situace

Jedná se o situaci, při níž dochází k narušení kritické infrastruktury, nebo jiného nebezpečí a vyžaduje si bezprostřední vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu, nebo válečného stavu. Měřítkem pro to, který ze stavů bude vyhlášen, je intenzita dopadů krizové situace, velikost zasažené oblasti, počet zasažených a doba trvání. [1, 6]

Stav nebezpečí

Může být vyhlášen hejtmanem kraje, v Praze primátorem hlavního města Prahy.

Jsou-li v případě živelné pohromy, ekologické havárie, průmyslové havárie, nehody nebo jiného nebezpečí ohroženy životy, zdraví, majetek a životní prostředí. Stav nebezpečí lze vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Tuto dobu je možné prodloužit jen se souhlasem vlády. [2]

Nouzový stav

Může být vyhlášen vládou v případech živelných pohrom, ekologických havárií, průmyslových havárií a jiného nebezpečí, které ohrožují životy, zdraví, majetek nebo vnitřní pořádek a bezpečnost. Může se vyhlásit nejdéle na dobu 30 dnů. Tato doba může být prodloužena pouze se souhlasem poslanecké sněmovny. [3]

Stav ohrožení státu

Může být na návrh vlády vyhlášen parlamentem, v případě je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost státu, územní celistvost státu nebo jeho demokratické základy. K přijetí tohoto usnesení je potřeba souhlasu nadpoloviční většiny všech poslanců a nadpoloviční většiny všech senátorů. [3]

Válečný stav

Může být vyhlášen parlamentem v situaci, kdy je napadena Česká republika, nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. [4]

Mimořádná událost

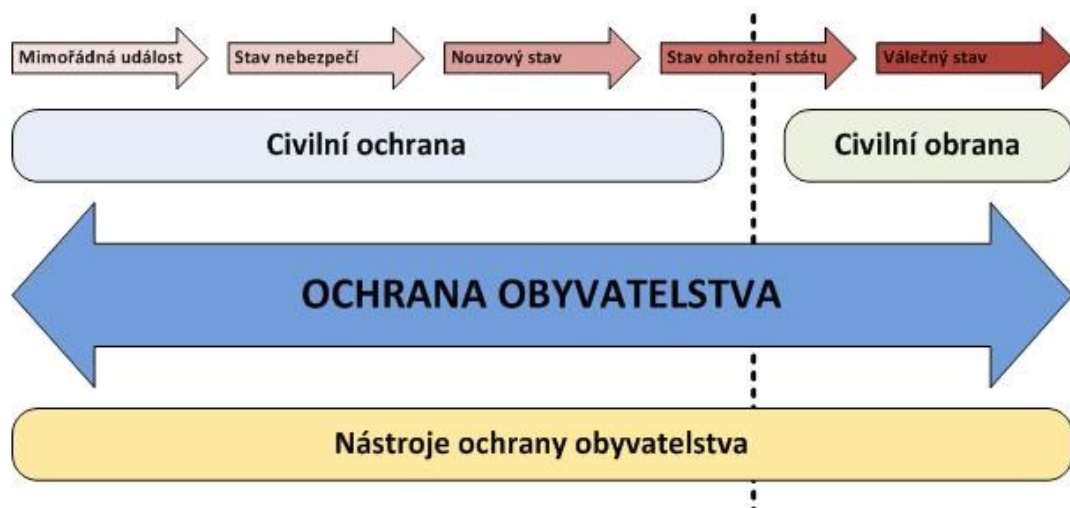
Škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činnostmi člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [5]

Integrovaný záchranný systém

Koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.[5]

1.2 Rozdělení krizí

Krize lze dělit podle jejich charakteru na vojenské a nevojenské. U krizových situací, které nesouvisejí se zajištěním obrany před vnějším napadením, lze vyhlásit některý z nevojenských krizových stavů - stav nebezpečí, nouzový stav nebo stav ohrožení státu. V případě krizových situací souvisejících se zajišťováním obrany před vnějším napadením, lze vyhlásit některý z vojenských krizových stavů – stav ohrožení státu nebo válečný stav. Specifický je stav ohrožení státu, který je zastoupen u obou případů.[6]

Obrázek 1: Rozdělení krizí. Zdroj [35]

1.2.1 Vojenské

Řídicím orgánem pro přípravu na řešení krizových situací vojenského charakteru a jejich následné samotné řešení je Ministerstvo obrany, jakožto ústřední orgán státní správy pro zabezpečování obrany ČR.

Vznik těchto situací souvisí hlavně s vnějším vojenským napadením státu, násilnými akcemi subjektů cizí moci za použití vojenských sil proti chráněným zájmům státu, zpravidla jako reakce na zapojení ČR do mezinárodních mírových a humanitárních misí nebo plnění spojeneckých smluvních závazků v zahraničí.

Příčinou vzniku může být taktéž ohrožení základních hodnot demokracie, svobody, životů a zdraví občanů jak v našem státě, tak v cizích zemích, což může mít za následek v konečném součtu ohrožení bezpečností mezinárodního prostředí a nutné nasazení ozbrojených sil k nastolení stability. [7,8]

1.2.2 Nevojenské

Jedná se o stav související se vznikem mimořádné události (dále jen „MU“), jako jsou například živelní pohromy, havárie a nehody velkého rozsahu, ohrožení demokratického zřízení, chodu hospodářství nebo základních lidských práv a svobod, ohrožení veřejného pořádku, narušení státních hranic migrační vlnou velkého rozsahu nebo při jiném rozsáhlém ohrožení životů, zdraví, majetku a životního prostředí, která přímo nesouvisí se zajišťováním obrany ČR před vnějším napadením.

K typům nevojenských ohrožení, vyjmenovaných v Usnesení Bezpečnostní rady státu č. 295/2002 Sb., a č.127/2007 Sb., patří:

- dlouhodobá inverzní situace,
- jiné živelní pohromy velkého rozsahu, mimo typové situace č. 1 a 2, jako např. rozsáhlé lesní požáry, sněhové kalamity, vichřice, sesuvy půdy, zemětřesení, apod.,
- epidemie – hromadné nákazy osob (včetně hygienických a dalších režimů),
- epifytie – hromadné nákazy polních kultur (včetně hygienických a dalších režimů),
- epizootie – hromadné nákazy zvířat (včetně hygienických a dalších režimů),
- radiační havárie a havárie velkého rozsahu způsobené vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky,
- jiné technické a technologické havárie velkého rozsahu – požáry, exploze, destrukce nadzemních a podzemních částí staveb

- povodně velkého rozsahu, narušení hrází významných vodohospodářských děl se vznikem zvláštní povodně,
- znečištění vody, ovzduší a přírodního prostředí haváriemi velkého rozsahu,
- narušení finančního a devizového hospodářství státu velkého rozsahu,
- narušení dodávek ropy a ropných produktů velkého rozsahu,
- narušení dodávek elektrické energie, plynu nebo tepelné energie velkého rozsahu,
- narušení dodávek potravin velkého rozsahu,
- narušení dodávek pitné vody velkého rozsahu,
- narušení dodávek léčiv a zdravotnického materiálu velkého rozsahu,
- narušení funkčnosti dopravní soustavy velkého rozsahu,
- migrační vlny velkého rozsahu,
- hromadné postižení osob mimo epidemií – řešení následků včetně hygienických a dalších režimů,
- narušení zákonnosti velkého rozsahu a mimořádné situace v zahraničí.[1,6]

2 LEGISLATIVNÍ ZÁKLAD

Fungování státu má zásadní význam pro život jedince i společnosti a to stejné platí i pro celá společenství států. Zejména jeden ze základních úkolů je pro všechny úrovně zcela totožný. Tímto úkolem je zajištění bezpečnosti pro Českou republiku, Evropskou unii a NATO prioritou.[16]

2.1 Evropská Unie

Jedná se o ekonomické a politické uskupení 28 evropských zemí, do něhož náleží podstatná část evropského kontinentu, včetně České republiky, která se připojila 1. května 2004.

Evropská spolupráce započala již v roce 1952 vytvořením Evropského sdružení uhlí a oceli, jakožto reakce na časté a krvavé konflikty mezi evropskými sousedy. Tato snaha o mír a spolupráci se v průběhu let upravovala množstvím smluv a dohod, přičemž k nejvýraznějším patří Římská smlouva z roku 1958, Amsterdamská smlouva z roku 1999, smlouva z Nice z roku 2003, Lisabonská smlouva z roku 2009. Stěžejní byl však rok 1993, kdy vstoupila v platnost Maastrichtská smlouva, na jejímž základě později vznikla Evropská unie (EU). Zavedla rovněž nové reformy spolupráce členských vlád, včetně oblasti obrany, bezpečnosti a zahraniční politiky a principu subsidiarity. [9, 10]

Mechanismus Společenství na podporu civilní ochrany

Za jednu z nejdůležitějších součástí legislativního rámce EU v oblasti krizového řízení a civilní ochrany lze považovat rozhodnutí Rady EU (2001/792/ES, Euratom), které bylo přijato dne 23. října 2001 o vytvoření Mechanismu na podporu zesílené spolupráce při asistenčních zásazích v oblasti civilní ochrany v případě výskytu závažných MU nebo bezprostředního nebezpečí jejich výskytu, které vyžadují přijetí opatření a okamžité reakce.

Účelem mechanismu je v první řadě snaha o zajištění efektivnější ochrany života a zdraví osob, včetně životního prostředí, majetku a kulturního dědictví v případě výskytu závažných MU, teroristických činů a technologických, radiologických nebo ekologických havárií. Funguje na principu využití společných sil a prostředků ochrany obyvatelstva členských států. Mechanismus umožňuje postižené zemi efektivně využít čas, technické, taktické a finanční prostředky a pomáhajícím členským státům vytváří podmínky pro poskytování pomoci účinným, logickým a koordinovaným způsobem.

Mechanismus ukládá členskému státu ohlašovací povinnost a to ve vztahu k výskytu MU nebo bezprostředního nebezpečí jejího výskytu, která může mít přeshraniční účinky, nebo vede k žádosti o poskytnutí pomoci ze strany jednoho nebo více členských států. Tuto povinnost má stát vůči členským státům, které mohou být MU postiženy a vůči Evropské komisi, pokud se dá očekávat žádost o poskytnutí pomoci prostřednictvím monitorovacího a informačního střediska.

Mechanismus obsahuje řadu prvků a opatření, která mají přispět ke zlepšení spolupráce v oblasti civilní ochrany. Náleží k nim například:

- získávání přehledu o zásahových týmech a další intervenční podpoře využitelných v členských státech a k asistenčnímu zásahu v případě výskytu MU,
- vypravování a provádění výcvikového programu pro zásahové týmy a pomocný personál a pro experty z posuzovacích nebo koordinačních týmů,
- workshopy, semináře a pilotní projekty k nejdůležitějším aspektům zásahu,
- sestavování a vysílání posuzovacích nebo koordinačních týmů,
- zřízení a řízení monitorovacího a informačního střediska, které je k dispozici 24 hodin denně,
- vytvoření a řízení společného komunikačního a informačního systému pro případ výskytu MU,
- podpora členských států při získávání přístupu ke zdrojům vybavení a dopravy,
- další podpůrná opatření. [6, 11, 12]

Akční plán Společenství

Akční plán společenství je dalším významným dokumentem ve vztahu k civilní ochraně. Byl zřízen rozhodnutím Rady EU (1994/847/EC) ze dne 9. prosince 1999 o vytvoření Akčního plánu Společenství v oblasti civilní ochrany.

Akční plán je plně určen k podpoře aktivit členských států EU k provádění implementačních opatření na národní, regionální a lokální úrovni k zajištění ochrany osob, majetku a životního prostředí v případě přírodních nebo technologických katastrof. Dalším záměrem Akčního plánu je usnadnit vzájemnou spolupráci, pomoc a výměnu zkušeností mezi členskými státy.

Akční plán pokrývá oblasti týkající se prevence, připravenosti a reakce na katastrofy. Poskytuje také podporu ve formě grantů na aktivity v podobě velkých projektů obecního zájmu, workshopů, konferencí apod.

Veškeré tyto aktivity by měly směřovat k následujícím oblastem:

- prevence rizik a škod na osobách, majetku a životním prostředí v případě přírodních nebo technologických katastrof,
- zvyšování stupně připravenosti subjektů odpovědných za civilní ochranu v členských státech,
- detekce a studium příčin katastrof,
- zlepšování prostředků a metod předvídání, technik a metod reakce a neodkladné péče při katastrofách,
- informování veřejnosti, vzdělávání a zvyšování povědomosti o civilní ochraně.

[9, 12, 13]

Prováděcí pravidla

Rozhodnutím Komise ze dne 29. Prosince 2003(2004/729/ES, Euratom), kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady EU (2001/792/ES, Euratom). Rozhodnutí zejména stanoví pravidla týkající se:

- informací o příslušných zdrojích dostupných k asistenčním zásahům civilní ochrany,
- zřízení monitorovacího a informačního střediska,
- zřízení společného komunikačního a informačního systému pro případy MU (CEDIS),
- hodnocení a koordinace týmu, včetně kritérií pro výběr znalců,
- vytvoření školicího programu,
- zásahu uvnitř i vně společenství. [12]

Postup společenství na podporu spolupráce při nasazení k ochraně před katastrofami

Dalším dokumentem je postup společenství na podporu spolupráce při nasazení k ochraně před katastrofami, který říká, že každý členský stát může využít přístupu ke zdrojům, které má EU k dispozici. Tento postup může být aktivován i při hrozícím nebezpečí. Postup obsahuje prvky týkající se uvedení do stavu pohotovosti:

- zásahových jednotek včetně další podpory do stavu pohotovosti,
- expertů pro vyhodnocování a koordinační týmy,
- centra pro podávání informací mezi komisí a členskými státy EU,
- zdravotnických zdrojů,

Postup lze být aktivován i při vzniku MU mimo EU s rozdílem, že jsou opatření prováděna jako samostatný zásah za koordinace státu, který v té době předsedá EU nebo jako součást zásahu, který je řízen jinou mezinárodní organizací. Rozhodnutí členského státu o nasazení vlastních sil a prostředků v takovém případě je výlučně v jeho kompetenci. [9, 13]

2.2 NATO

Jedná se o politickou a vojenskou organizaci sdružující nezávislé státy za účelem vytvoření systému kolektivní obrany.

Severoatlantická aliance vznikla 4. dubna 1949 v americkém hlavním městě Washington, podle místa podpisu bývá tento dokument tedy označován jako Washingtonská smlouva. Tento základní a hlavní dokument musí při vstupu do Aliance podepsat a schválit všechny členské země. Česká republika tak učinila 12. března 1999.

V rámci NATO je civilní ochrana v širším slova smyslu zahrnuta do civilního nouzového plánování (CNP), které je součástí obranného plánování NATO.

Civilní nouzové plánování spadá do národní kompetence a civilní prostředky zůstávají v každé situaci pod národní kontrolou. Nicméně, národní kapacity jsou harmonizovány na úrovni NATO v zájmu zabezpečení řádného plnění plánů, jednotlivých postupů a použitelnosti nezbytných prostředků. Prostředky zahrnují lodě, letadla, vlaky, lékařská zařízení, komunikace, kapacity nezbytné k odstraňování následků katastrof a další civilní zdroje.

Účelem CNP v NATO je koordinace národních plánovacích činností členských států k zajištění nejefektivnějšího využití civilních zdrojů v rámci kolektivní podpory strategických cílů Aliance.

Hlavní úkoly CNP v NATO zahrnují civilní zabezpečení vojenských operací (dle článku 5 Washingtonské smlouvy) a operací v rámci reakce na krizové situace, podporu národních orgánů v civilních nouzových situacích, ochranu civilního obyvatelstva a souvisí s vývojem kolektivních plánů Aliance na využití civilních zdrojů při podpoře její strategie. [13, 15]

Ministerská směrnice civilního nouzového plánování

Základním dokumentem CNP v NATO je Ministerská směrnice civilního nouzového plánování NATO, která stanoví prioritní činnosti a působení v daném období. Klade si za cíl zlepšit civilní podporu pro plánování a vedení vojenských operací, národní odolnost

a schopnost zvládat MU, spolupráci s partnery a koordinaci s ostatními mezinárodními organizacemi. V současnosti Ministerskou směrnicí nahrazuje Politická směrnice pro civilní nouzové plánování na léta 2014-2017.

Hlavním orgánem v oblasti CNP v NATO je Výbor pro civilní nouzové plánování (Civil Emergency Planning Committee - CEPC). Tento výbor má k dispozici operační nástroj, kterým je Euroatlantické středisko pro koordinaci odpovědí v přípravě katastrof (Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre – EADRCC). Důležitou součástí CNP jsou také plánovací skupiny, zabývají se vypracováváním postupů, které lze použít k řešení krizových situací.

Výbor pro civilní nouzové plánování

CEPC úkolem je koordinace plánování v několika oblastech, s cílem zajistit v případě potřeby civilní podporu vojenským operacím Aliance nebo podporu národních orgánů při MU. Podléhá přímo Severoatlantické radě.

Plánovací skupiny

Jedná se o čtyři plánovací skupiny, jejichž hlavním úkolem je propojovat národní vlády, průmyslové experty a vojenské představitele, ke koordinaci krizového plánování v oblastech, jakými jsou: civilní ochrana, doprava, průmyslové zdroje a komunikace, veřejné zdraví, jídlo a voda.

Mezi skupiny patří:

- Skupina pro civilní ochranu (Civil Protection Group – CPG),
- Dopravní skupina (Transport Group – TG),
- Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby (Industrial Resources and Communications Services Group – IRCSG),
- Společná skupina pro zdraví, zemědělství a potraviny (Joint Health, Agriculture and Food Group – JHAFG)

Euroatlantické středisko pro koordinaci odpovědí v přípravě katastrof

Jedná se o operační nástroj pro CNP NATO. Středisko funguje jako organizace pro koordinaci požadavků a nabídek pomoci ať už v případě přírodní nebo člověkem zaviněné katastrofy. [14, 15]

2.3 Česká republika

Základním úkolem státu vůči občanům je zajištění jejich bezpečnosti. Výrazné posuny v oblasti ochrany obyvatelstva a řešení krizových situací byli reakcí na předcházející škodlivé události, deficitem právní úpravy a směřování České republiky do NATO. Tyto okolnosti dodaly potřebné impulsy pro doplnění potřebné právní úpravy. Výsledkem těchto snah bylo přijetí samostatného ústavního zákona o bezpečnosti České republiky v roce 1998 a dále na přelomu let 1999-2000 přijetí stěžejních zákonů této oblasti. [16]

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky

Definuje základní povinnosti státu. Těmi jsou zajištění svrchovanosti a územní celistvosti České republiky, ochrana jejích demokratických základů a ochrana životů, zdraví a majetkových hodnot.

Také pojmenovává a popisuje tři krizové stavy – válečný stav, stav ohrožení státu a nouzový stav. Vytváří tím pojmoslovný aparát jako důležitou podmínku bezchybné komunikace v procesu řešení krizových stavů. [3]

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem. Dále upravuje použití vojenské zbraně vojáky v činné službě a náhradu škody. [17]

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Vymezuje integrovaný záchranný systém, stanový složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanový zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních správních celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu. [5]

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon)

Stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které

nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnosti za porušení těchto povinností.

Také zpracovává příslušné předpisy Evropské unie a upravuje určování a ochranu evropské kritické infrastruktury. [2]

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů

Upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů.

Zákon stanoví pravomoc vlády, ústředních správních úřadů, České národní banky, krajských úřadů, obecních úřadů obce s rozšířenou působností a orgánů územních samosprávných celků při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. Stanoví též pravidla a povinnosti fyzických a právnických osob při přípravě a přijetí hospodářských opatření pro krizové stavy. [18]

Zákon č. 222/1999 Sb., o zajištění obrany České republiky

Stanovuje povinnosti státních orgánů, územních samosprávných celků a právnických a fyzických osob k zajišťování obrany České republiky před vnějším napadením a odpovědnost za porušení těchto povinností. [19]

3 SLOŽKY INTERGROVANÉHO ZÁCHRANNÉHO SYSTÉMU

Podle Zákona č. 239/2000 o Integrovaném záchranném systému se jeho složky dělí na základní a ostatní. Základními složkami jsou Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor, Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany a Poskytovatelé zdravotnické záchranné služby.

Ostatními složkami IZS jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní ochrany, neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.[5]

Složky IZS jsou při zásahu povinny řídit se příkazy velitele zásahu, popřípadě pokyny starosty obce s rozšířenou působností, hejtmána kraje, v Praze primátora hlavního města Prahy nebo Ministerstva vnitra, pokud provádějí koordinaci záchranných a likvidačních prací. [20]

3.1 Základní složky

Základní složky IZS zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události. Za tímto účelem rozmisťují své síly a prostředky po celém území České republiky. [20]

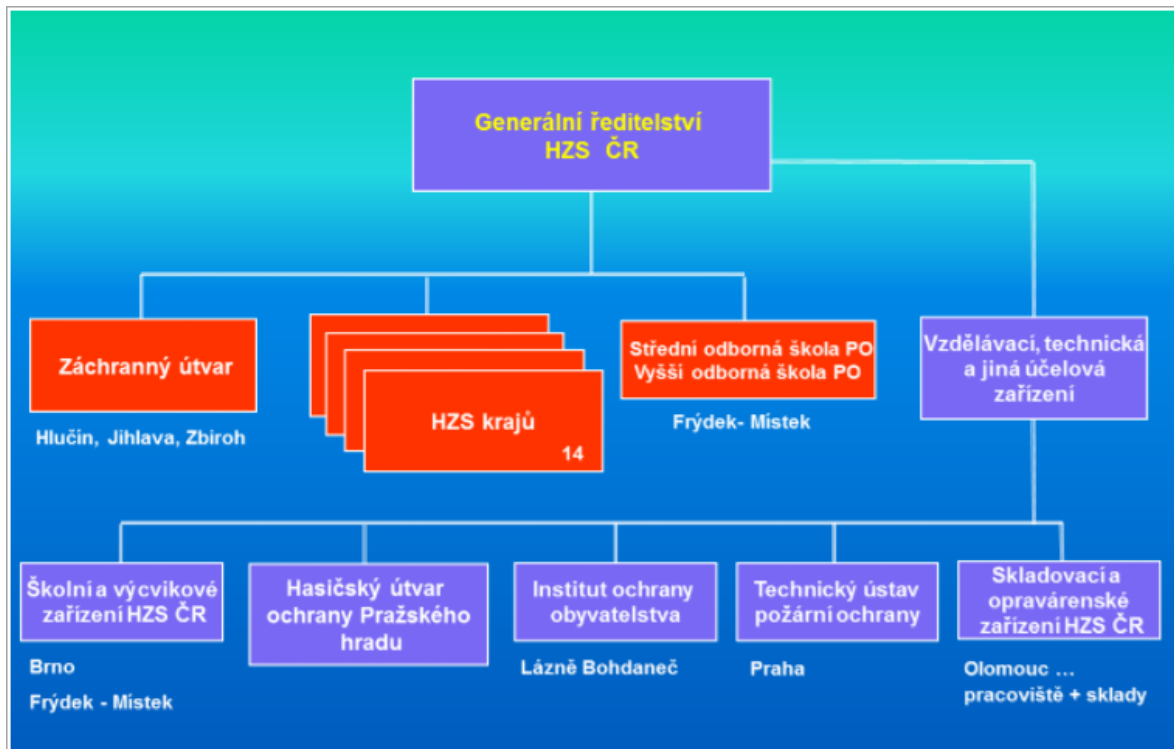
Hasičský záchranný sbor České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky je zřízen na základě Zákona 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky. Jeho hlavním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry i jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.

Podílí se na zajišťování bezpečnosti České republiky, plnění a organizování úkolů požární ochrany, ochrany obyvatelstva civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému, krizového řízení a dalších úkolů, v rozsahu a za podmínek stanovených tímto zákonem a jinými právními předpisy.[22]

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) tvoří Generální ředitelství HSZ ČR, které je organizační součástí ministerstva vnitra, 14 hasičských záchranných sborů krajů, Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku a Záchranný útvar HZS ČR v Hlučíně a Zbirohu.

Součástí Generálního ředitelství HZS ČR jsou také vzdělávací, technická a účelová zařízení, konkrétně tedy Školní a vzdělávací zařízení v Brně a Frýdku-Místku, Institut ochrany obyvatelstva v Lázních Bohdaneč, Technický ústav požární ochrany v Praze a Skladové a opravárenské zařízení v Olomouci.[21]

Obrázek 2: Organizační struktura HZS ČR. Zdroj [33]

Jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany

Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany. Základním úkolem je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytnout účinnou pomoc při mimořádných událostech včetně provedení záchranných a likvidačních prací.[24]

Základním legislativním dokumentem jednotek požární ochrany je Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Tento zákon ve své čtvrté části přesně definuje jednotky požární ochrany, konkrétně druhy jednotek požární ochrany včetně jejich základních úkolů, pojednává o Vojenské hasičské jednotce, Jednotce hasičského záchranného sboru kraje a podniku, Jednotce sboru dobrovolných hasičů podniku, povinnosti zaměstnanců podniků a členů dobrovolných jednotek požární ochrany, řízení činnosti v jednotkách požární ochrany, potřebnou odbornou způsobilost a přípravu a poskytování pomoci při zdolávání požárů.[21, 23]

Poskytovatel záchranné zdravotnické služby

Zdravotnická záchranná služba je zřízena na základě Zákona č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. Tento zákon upravuje podmínky poskytování zdravotnické záchranné služby (dále jen „ZZS“), práva a povinnosti poskytovatele ZZS, povinnosti poskytovatelů akutní lůžkové péče k zajištění návaznosti jimi poskytovaných služeb na zdravotnickou záchrannou službu, podmínky pro zajištění připravenosti poskytovatele ZZS na řešení mimořádných událostí a krizových situací a výkon veřejné správy v oblasti ZZS.

Hlavním úkolem ZZS je poskytování přednemocniční neodkladné péče osobám se závažným postižením zdraví nebo v bezprostředním ohrožení života. Zřizovatelem je kraj. [25]

Policie České republiky

Policie České republiky je zřízena na základě Zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, který definuje policii jako jednotný ozbrojený sbor, který slouží veřejnosti. Je podřízena Ministerstvu vnitra.

Jejím úkolem je chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, předcházet trestné činnosti, plnit úkoly podle trestního řádu a další úkoly na úseku vnitřního pořádku a bezpečnosti svěřené jí zákony, přímo použitelnými předpisy Evropské unie nebo mezinárodními smlouvami, které jsou součástí právního řádu.

Policejní strukturu tvoří policejní prezidium, krajská ředitelství policie a územní odbory. Viz příloha P I.[26]

3.2 Ostatní složky

Ostatní složky poskytují při záchranných a likvidačních pracích, prostřednictvím předem sjednaných dohod, plánovanou pomoc na vyžádání. Aktivují se na pokyn velitele zásahu přes operační a informační střediska. V době krizových stavů se stávají ostatními složkami IZS také odborná zdravotnická zařízení na úrovni fakultních nemocnic pro poskytování specializované péče obyvatelstvu. Celkový výčet sil a prostředků, které ostatní složky na řešení mimořádných událostí poskytují, je uveden v Ústředním poplachovém plánu IZS ČR. [5, 21]

Vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil

Síly a prostředky Armády České republiky lze využít k posílení základních složek IZS při řešení mimořádných událostí. Přestože se armáda řadí mezi ostatní složky, její funkce při rozsáhlých mimořádných událostech a krizových situacích je velice významná a nezastupitelná.

K této problematice se vztahuje celá řada zákonů, výchozím dokumentem je Zákon č.219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, který upravuje postavení, přípravu a vybavení vojenským materiálem, řízení a členění ozbrojených sil České republiky. Rovněž popisuje hlavní úkoly, mezi které patří použití armády k záchranným a likvidačním pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí.

S výše uvedeným zákonem úzce souvisí Zákon č. 220/1999 Sb., o průběhu základní nebo náhradní služby a vojenských cvičení a o některých právních poměrech vojáků v záloze, ve znění pozdějších předpisů. Upravuje právní poměry osob, které konají vojenskou činnou službu, vojenské cvičení a právní poměry vojáků v záloze.

Dalším souvisejícím zákonem je Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů. Upravuje vznik, změnu, zánik a obsah služebních poměrů vojáků z povolání.

Zákon č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon), ve znění pozdějších předpisů. Definiuje mimo jiné brannou povinnost občanů, činnost vojenských správních úřadů, způsob odvodního řízení, tvorbu záloh ozbrojených sil a vstup občana nebo vojáka v záloze do ozbrojených sil jiného státu. [21]

Ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory

Základním legislativním dokumentem je Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Bezpečnostním sborem se rozumí: Policie České republiky, Hasičský záchranný sbor České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů České republiky, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Policie ČR a HZS ČR se podle Zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, řadí mezi základní složky IZS. Úřad pro zahraniční styky a informace a Bezpečnostní informační služba podléhají Zákonu č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách České

republiky. Generální inspekce bezpečnostních sborů se zabývá trestnou činností v policii, vězeňské službě a celní správě. Z toho lze odvodit, že mezi ozbrojené bezpečnostní sbory se především řadí celní správa a vězeňská služba. [21]

Ostatní záchranné sbory

Do této skupiny spadá Báňská záchranná služba, Vodní záchranná služba Českého červeného kříže, Horská služba, Svaz záchranných brigád kynologů České republiky a neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Báňská záchranná služba se skládá z fyzických nebo právnických osob, které provádějí hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem. Má řadu úkolů, přičemž nejdůležitějším je provádět práce a rychlé a účinné zásahy k záchraně lidských životů a majetku při haváriích včetně poskytování první pomoci v podzemí. Základními legislativními normami v této oblasti je Zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon) a Zákon České národní rady č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě. [21]

Vodní záchranná služba Českého červeného kříže je dobrovolným a nezávislým sdružením občanů. Hlavním úkolem je zajišťovat záchrannou činnost včetně první pomoci na bazénech, aquaparcích, koupalištích, otevřených vodních plochách, tocích a v jejich bezprostřední blízkosti a při živelních pohromách s cílem zabránit poškození zdraví, ztrátám na životech a majetku. Její činnost je založena na základě Zákon č. 126/1992 Sb., o ochraně znaku a názvu Červeného kříže a o Československém červeném kříži. [21]

Horská služba České republiky je zřízena k záchranné činnosti a poskytnutí první pomoci v horách. Disponuje profesionálními i dobrovolnými členy, bez kterých by její činnost, z důvodu malého počtu profesionálů, nebyla možná. Mezi hlavní úkoly dále patří transport raněných, pátrací akce, vytváření podmínek pro bezpečnost návštěvníků hor, informuje veřejnost o povětrnostních a sněhových podmínkách a sleduje lavinové nebezpečí. Samostatná legislativní norma upravující konkrétní činnosti, práva a povinnosti horské služby chybí. [21,27]

Svaz záchranných brigád kynologů České republiky je občanské sdružení, které se zabývá záchrannými pracemi pomocí speciálně vycvičených psů, včetně jejich výcviku. Tito psi se využívají k vyhledávání živých i mrtvých osob v různých prostředích. Může se jednat o osoby zapadlé ve sněhu, zavalené v lavině, vyhledávání utonulých osob pod vodní hladinou, ale nejčastěji se jedná o vyhledávání osob zavalených v sutinách. [21, 28]

Orgány ochrany veřejného zdraví

Právní ukotvení této složky najdeme v Zákoně č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Tento zákon popisuje soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jmenovitě sem patří Ministerstvo zdravotnictví, krajské hygienické stanice, Ministerstvo obrany a Ministerstvo vnitra. [21]

Havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby

Jedná se o služby zřizované právnickými osobami, lze s nimi uzavřít například dohodu o věcné pomoci nebo je v případě mimořádné události i bez předchozí dohody požádat o věcnou pomoc. Podílí se na provádění záchranných a likvidačních prací a zajišťují okamžitě odstranění veškerých poruch. Spadají sem havarijní a poruchové služby (energetika, vodárenství, plyn), dále technické služby obcí a komunální služby. [21]

Zařízení civilní ochrany

V současné době je základním legislativním dokumentem této problematiky Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému. Ze zákona mimo jiné vyplývá, že zařízení civilní ochrany tvoří zaměstnanci, věcné prostředky nebo jiné osoby na základě dohody. Mezi hlavní úkoly patří varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva, včetně dalších opatření k zajištění ochrany jeho života, zdraví a majetku. [5, 21]

Neziskové organizace a sdružení občanů

Činnost neziskových organizací a sdružení občanů nemá vlastní právní základ, ale jejich součinnost s IZS je zajištěna formou různých smluv, avšak není podmínkou, že musí jednat o smlouvu o plánované pomoci na vyžádání. Jejich činnost při mimořádných událostech lze rozdělit na odbornou pomoc a humanitární pomoc. Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR spolupracuje s řadou občanských sdružení v oblasti požární ochrany a oblasti zabezpečení IZS. Jedná se o Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, Českou hasičskou jednotu, Moravskou hasičskou jednotu, Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství Ostrava, Českou asociaci hasičských důstojníků, Český červený kříž, Vodní záchrannou službu českého červeného kříže, horskou službu, Svaz záchranných brigád kynologů ČR, Speleologickou záchrannou službu České speleologické společnosti. [21]

4 OZBROJENÉ SÍLY

Jedná se o síly, které vytváří ČR k zajištění své bezpečnosti. Základním úkolem ozbrojených sil je připravovat se k obraně ČR a bránit ji proti vnějšímu napadení. Taktéž plní úkoly vyplývající z mezinárodních smluvních závazků ČR o společné obraně proti vnějšímu napadení. Dále se podílejí na činnostech mezinárodních organizací ve prospěch míru účastí na mírových operačních, záchranných humanitárních akcích. Vrchním velitelem ozbrojených sil je prezident republiky.

Ozbrojené síly nelze použít k přímému zásahu proti účastníkům stávky vedené na ochranu práv a oprávněných hospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců.

V rámci IZS se jedná o vedlejší složku, která při MU na základě dohody o poskytnutí pomoci poskytuje své vyčleněné síly a prostředky k plnění záchranných a likvidačních prací. Podle zákona o ozbrojených silách se ozbrojené síly ČR člení na Armádu České republiky, Vojenskou kancelář Prezidenta republiky a Hradní stráž. [17,20]

4.1 Armáda ČR

Armáda je základem ozbrojených sil a organizačně se člení na vojenské útvary a vojenská zařízení, která se mohou slučovat do větších organizačních celků. Základním posláním armády je co nejefektivněji zabezpečit obranu území ČR, včetně využití zásad kolektivní obrany dle článku 5 Washingtonské smlouvy. V rámci NATO je armáda zapojená do integrované vojenské struktury NATO, systému obranného, operačního a civilního nouzového plánování, do procedurálních a organizačních aspektů jaderných konzultací, společných cvičení a operací. Stejně tak v EU je zapojená do vojenské struktury EU, účastní se vojenských cvičení a operací. [29]

Armáda ČR prošla v roce 2005 zásadní proměnou, kdy se stala profesionální armádou. Vojáci mají tedy službu jako povolání a dostávají za ni řádný plat. Branná povinnost tím ovšem nezanikla, stát může povolát muže v zákonem stanoveném věku, pokud bude země ohrožena. Armádu může při některých činnostech doplňovat aktivní záloha. [30]

Armáda ČR plní výše uvedené úkoly ozbrojených sil a dle § 14 Zákona 219/1999 Sb. ji dále lze použít:

- k střežení objektů důležitých pro obranu státu,
- k plnění úkolů Policie ČR, pokud síly a prostředky Policie ČR nebudou dostatečné k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti, a to na dobu nezbytně nutnou,
- k záchranným pracím při pohromách nebo při jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy,
- k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za využití vojenské techniky,
- k letecké dopravě ústavních činitelů,
- k zabezpečení letecké zdravotnické dopravy
- k zabezpečení dopravy pro vlastní potřeby,
- k poskytování leteckých služeb,
- k zabezpečení dopravy na základě rozhodnutí vlády,
- k zabezpečení kulturních, vzdělávacích a společenských akcí,
- k plnění humanitárních úkolů civilní obrany. [17]

Použití armády k záchranným a likvidačním pracím

Použití armády k záchranným a likvidačním pracím je dočasné organizované nasazení vojenských útvarů a zařízení s potřebným vojenským materiálem pod velením příslušného velitele nebo náčelníka, k němuž dochází, pokud příslušné správní úřady, orgány územní samosprávy nebo požární ochrana nemohou zajistit záchranné a likvidační práce vlastními silami. Tyto síly a prostředky mohou vyžadovat hejtmani krajů a starostové obcí u náčelníka Generálního štábu, který o jejich nasazení rozhoduje.

V případě nebezpečí z prodlení mohou síly a prostředky dále vyžadovat velitel zásahu a velitel jednotky požární ochrany u velitele vojenského útvaru nebo náčelníka vojenského zařízení, které jsou nejbližší místu pohromy.

V případě ohrožení značné části ČR, rozhoduje o použití armády vláda na návrh ministra vnitra. Po tomto rozhodnutí zřídí náčelník Generálního štábu vojenský krizový štáb, jehož prostřednictvím se řídí a kontroluje činnost nasazených vojenských útvarů a zařízení. [17]

Vyčleňované síly a prostředky v rámci IZS

Jak už bylo výše zmíněno, role Armády ČR v rámci IZS je významná a nezastupitelná. To z důvodu, že armáda disponuje značným množstvím sil, obrovskou materiální základnou a technikou, kterou nemá žádná hlavní ani ostatní složka IZS k dispozici. Jedná se o techniku, co se finanční stránky týče, velice nákladnou, ať už z pohledu pořizovací ceny, provozu nebo údržby.

Armáda je také připravena k posílení Polici České republiky v souvislosti se zajištěním vnitřního pořádku a bezpečnosti.

Síly a prostředky ve prospěch IZS vyčleňují následující vojenské útvary a zařízení :

- 151. ženijní prapor Bechyně,
- 153. ženijní prapor Olomouc,
- 44. lehký motorizovaný prapor Jindřichův Hradec,
- 74. lehký motorizovaný prapor Bučovice,
- Vojenský zdravotní ústav Praha,
- Vojenský zdravotní ústav České Budějovice,
- Vojenský zdravotní ústav Brno,
- 314. centrum výstrahy zbraní hromadného ničení Hostivice – Břve,
- 24. základna dopravního letectva Praha,
- 311. prapor radiační, chemické a biologické ochrany Liberec,
- 312. prapor radiační, chemické a biologické ochrany Liberec,
- Vojenský zdravotní ústav Těchonín,
- 6. Polní nemocnice Agentury vojenského zdravotnictví (dále jen „AVZdr“) Hradec Králové,
- 7. Polní nemocnice AVZdr Hradec Králové,
- Sekce podpory Ministerstva obrany ČR,
- Vojenský veterinární ústav Hlučín,
- 22. základna vrtulníkového letectva Praha,
- 24. základna dopravního letectva Sedlec, Vícenice,
- 24. základna dopravního letectva Praha. [31]

Organizační struktura AČR je znázorněna v příloze P II.

4.2 Vojenská kancelář Prezidenta republiky

Vojenská kancelář prezidenta republiky (dále jen „vojenská kancelář“) je vojenským útvarem ozbrojených sil České republiky ve smyslu § 5 Zákona č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky, ve znění pozdějších předpisů. [32]

Výchozí legislativou je již výše zmiňovaný Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Ten se v § 5 zmiňuje, že náčelníka vojenské kanceláře jmenuje a odvolává prezident republiky. Náčelník má pravomoc jmenovat a odvolávat velitele hradní stráže a jmenovat do funkce příslušníky vojenské kanceláře. Dále § 26 pojednává o úkolech související s výkonem pravomoci prezidenta jako vrchního velitele ozbrojených sil a dále úkoly související s řízením Hradní stráže a podle § 6 vláda stanoví počty vojáků vojenské kanceláře. [17]

Vojenská kancelář plní úkoly a nařízení prezidenta, které souvisí s výkonem jeho pravomocí, včetně úkolů Hradní stráže. Ve své činnosti řeší dále tyto hlavní úkoly:

- zabezpečování úkolů souvisejících s ústavní pravomocí prezidenta republiky jmenovat generál, rektory a profesory vysokých vojenských škol,
- zabezpečování úkolů souvisejících s ústavní pravomocí prezidenta republiky propůjčovat a udělovat státní vyznamenání,
- zabezpečování úkolů souvisejících s ústavní pravomocí prezidenta republiky při udělování amnestie, promíjení či zmírnění trestu ve vztahu k příslušníkům ozbrojených sil České republiky,
- vyřizování podání příslušníků ozbrojených sil, ostatních občanů ČR a organizací, případně cizích státních příslušníků, pokud se obracejí se svými žádostmi, oznámeními, stížnostmi a podněty na prezidenta republiky jako vrchního velitele ozbrojených sil nebo na Vojenskou kancelář,
- zpracování návrhů rozkazů prezidenta republiky,
- zpracování (v součinnosti s Ministerstvem obrany) návrhů dopisů, které odesílá prezident republiky z titulu funkce vrchního velitele ozbrojených sil,
- organizační zabezpečení přijetí návštěv vojenských představitelů prezidentem republiky a přípravu návštěv prezidenta republiky u útvarů a zařízení Armády České republiky,
- zabezpečování úkolů souvisejících s administrativní činností a řízením Hradní stráže. [32]

Obrázek 3: Organizační struktura Vojenské kanceláře Prezidenta republiky. Zdroj [32]

4.3 Hradní stráž

Stejně jako u Vojenské kanceláře je i u Hradní stráže hlavní legislativou Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zde v § 27 je stanoveno, že Hradní stráž je podřízena náčelníkovi Vojenské kanceláře a v § 28 jsou popsány úkoly hradní stráže:

- provádí vnější ostrahu areálu Pražského hradu, zabezpečuje jeho obranu a provádí vnější ostrahu a obranu objektů, které jsou dočasným sídlem prezidenta a jeho hostů,
- organizuje a zajišťuje vojenské pocty, zejména při oficiálních návštěvách představitelů jiných států a při přijetí vedoucích zastupitelských misí u prezidenta. [17]

5 CÍL PRÁCE, POUŽITÉ METODY A OMEZENÍ

5.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je, na základě provedené analýzy sil a prostředků ozbrojených sil České republiky při řešení krizových situací nevojenského charakteru navrhnout případné změny a doporučení k zlepšení aktuálního stavu.

Dalším (dílčím) cílem je dle platných právních norem a jiných zdrojů, zpracovat literární rešerši a z ní vymezit problematiku řešení krizových situací nevojenského charakteru.

5.2 Metody použité při zpracování práce

V bakalářské práci jsem využil metody:

Literární rešerše – použita v teoretické části, zdroje pochází z internetu a z univerzitní knihovny.

Deskripce – použita v teoretické i praktické části, zdroje získané převážně od 153. žpr.

Metoda historická – použita v praktické části v 6. oddílu.

Komparace – použita v praktické části v 7. oddílu.

5.3 Omezení práce

Kvůli rozsáhlosti řešené problematiky se tato práce bude v praktické části zaměřovat pouze na vyčleněné síly a prostředky 153. ženijního praporu dislokovaného v Olomouci, ve prospěch IZS podle ústředního poplachového plánu IZS.

Z mnoha typů mimořádných událostí nevojenského charakteru, jsem vybral k analýze mimořádnou událost výbuch muničního skladu ve Vrběticích – Vlachovích.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

6 ZÁCHRANNÁ ROTA 153. ŽENIJNÍHO PRAPORU

6.1 Historie

21. vojenský záchranný pluk civilní obrany

Počátky útvaru se datují k roku 1991, kdy vrchní představitelé státu rozhodli o výstavbě nových záchranných pluků civilní obrany. Mezi tyto útvary se řadil i 21. vojenský záchranný pluk civilní obrany, který vznikl 1. října 1991 v obci Kozlov, na okraji vojenského výcvikového prostoru Libavá, v objektu kasáren které krátce před tím opustili jednotky sovětské armády.

Tyto objekty byli z velké části poničené, technika pro nově vznikající pluk byla dodávána od různých, zejména rušených, součástí československé armády. V těchto podmínkách byl zahájen výcvik budoucích příslušníků pluku. Pluk je zařazen do podřízenosti Vojenského velitelství ZÁPAD v Táboře.

Dne 1. března 1992 je pluk předán do podřízenosti Vojenského velitelství STŘED v Olomouci a je provedeno první odborné taktické cvičení. Následně se účastnil také prvních záchranných a likvidačních prací. Jednalo se o odstraňování následků povodní v obci Dolany a odstraňování následků po chemické havárii v podniku MILO Olomouc. Od prosince 1993 útvar podléhal Hlavnímu úřadu civilní ochrany.

75. záchranný pluk civilní ochrany

Dne 30. června 1994 došlo k přečíslování a přejmenování na 75. Záchranný pluk civilní ochrany. Dne 1. ledna 1997 proběhla reorganizace pluku na 75. záchrannou a výcvikovou základnu. Útvar se podílel na záchranných a likvidačních pracích při povodních, které postihli Moravu a východní Čechy v roce 1997. Jednalo se do té doby o největší nasazení a využití pluku. Základna zasahovala v nejvíce postižené obci Troubky.

75. záchranná a výcviková základna Olomouc

V listopadu 1997 se základna přestěhovala do Olomouce, do kasáren po bývalé železniční brigádě. V roce 1999 došlo opět ke změně podřízenosti, konkrétně pod Velitelství sil územní obrany v Táboře. Jelikož v té době ještě neexistoval IZS, podílel se pluk na celé řadě záchranných a likvidačních prací jako hasební zásahy, odstraňování následků lokálních záplav, pomoc při haváriích na silnicích, při likvidaci následků větrných smrští, spo-

luprací při likvidaci ekologických havárií, pátrání po pohřešovaných a utonulých osobách, při likvidaci následků sněhových kalamit, uvolňování toků řek od ledových ker apod.

K významným a nejrozsáhlejším zásahům lze řadit povodně v Čechách roku 1998, kdy byli nasazené nemalé síly a prostředky k záchranným a likvidačním pracím. V tom samém roce došlo taktéž k prvnímu nasazení příslušníků základny zahraničí. Jednalo se o 14 denní odstraňování následků zemětřesení v Turecku ve městě Goltčik. Zasahující jednotka se skládala z 19 záchranářů, 4 kusů techniky a 3 psů.

V červnu 1998 došlo k zemětřesení v Albánii. Základna vyslala čtyři své příslušníky a materiálem a technikou na výstavbu humanitární základny pro 450 osob. Zde zajišťovali ubytování pro postižené zemětřesením. Ve stejném roce byl nasazen záchranný odřad na odstraňování následků povodní ve městě Dobruška.

V roce 2002 byla na základě 1. záchranného praporu zahájena výstavba plně profesionálního praporu, předurčeného k záchranným operacím v zahraničí. V té době základnu tvořili tři záchranné prapory a jeden výcvikový prapor. V rámci AČR se jednalo o největší záchrannou a výcvikovou základnu.

S přijetím nových zákonů a nabytím jejich účinností se celkově mění charakter, poslání, úkoly a působnost základny. Základna, tak jako ostatní záchranné a výcvikové základny, je samostatnou součástí AČR a stává se součástí ostatních složek IZS. V roce 2003 přešla základna do podřízenosti 15. ženijní záchranné brigády Bechyně Velitelství společných sil Olomouc.

Základna se podílela na záchranných a likvidačních pracích při povodních v Čechách v roce 2002. Jednalo se o nejrozsáhlejší a nejúčinnější pomoc, jakou kdy AČR občanům v krizových situacích poskytla. Do záchranných prací a prací na odstraňování katastrofálních následků povodní v rámci operace OBNOVA se zapojil Odřad na odstraňování následků povodní 75. záchranné a výcvikové základny, ve kterém bylo zařazeno 234 osob, 60 kusů techniky, 50 kusů mechanizačních prostředků, strojů a zařízení a 63 vysoušečů. Odřad byl nasazen v prostorech Písek, Protivín, Putim, Sepekov, Chřešřovice, Žďár, Veselí nad Lužnicí, Orlík a dalších místech. Operace byla zaměřená na provádění záchranných, likvidačních a demoličních prací, poskytování humanitární pomoci, provádění desinfekčních a asanačních prací, výstavby náhradních přemostění a na poskytování zdravotnické a psychologické pomoci postiženým.

Další významné nasazení příslušníků základny proběhlo 10. – 19. června 2004 při odstraňování následků ničivého tornáda v Litovli. Bylo zde nasazeno 35 kusů techniky a 165 vojáků a občanských zaměstnanců.

156. vojenský záchranný prapor Olomouc

K 1. červenci 2004 prošla 75. záchranná a výcviková základna dislokovaná v posádce Olomouc reorganizací na 156. záchranný prapor. Prapor navázal na tradice předešlých útvarů. V rámci AČR a 15. ženijní záchranné brigády, do jejíž podřízenosti patřil, se stal největším záchranným praporem o celkovém počtu 307 vojáků z povolání a občanských zaměstnanců. Po předchozím útvaru převzal veškeré úkoly a povinnosti v rámci IZS, včetně humanitárních úkolů v zahraničí v rámci systému pohotovostního ujednání (UNSAS) OSN a EU.

První významnou akcí nového praporu byla účast na mezinárodním cvičení ve spolupráci se slovenskými ozbrojenými silami „HRANICA“ se zaměřením na záchranné práce a odstraňování následků po teroristickém útoku.

K prvnímu opravdovému nasazení došlo v únoru 2005 ve městě Hlinsko. Bylo zde nasazeno celkem 23 příslušníků útvaru a 3 kusy techniky na zastřešování obytné budovy, která vyhořela. Poprvé zde bylo nasazeno Lezecké záchranné družstvo, které se stalo společně s kynologickým družstvem novou součástí záchranného praporu.

Kynologické družstvo bylo poprvé nasazeno 22. 3. 2005 v obcích okresu Chomutov. Jednalo se o pátrání po pohřešované osobě. Zásahy tohoto typu se do ukončení činnosti útvaru opakují ještě desetkrát.

V lednu roku 2006 zasáhla území České republiky sněhová kalamita. Útvar byl nasazen na zprůjezdění cest v Olomouckém, Moravskoslezském a Východočeském kraji, jednalo se o 49 osob a 19 kusů techniky. Téhož roku o měsíc později je útvar nasazen k řešení stejné situace, ale tentokrát v Olomouckém a Pardubickém kraji, kde je nasazeno 78 osob a 29 kusů techniky. K úkolům na zprůchodnění cest přibývá odstraňování masy sněhu ze střech budov. Nasazeno je i Lezecké záchranné družstvo.

Ve stejném roce byl nasazen záchranný odřad v zaplavené části obec Chomutov. V dubnu téhož roku opět hrozí na Moravě a městu Olomouci, včetně přilehlým obcím. Útvar je nasazen k záchranným a likvidačním pracím. Záchranáři zpevňují hráze, staví protipovodňové hráze, provádí evakuaci techniky šesté polní nemocnice, staví evakuační centrum

v Olomouci, posilují psychologickou službu HZS svými specialisty a dodávají nouzovou dodávku elektrické energie v obci Nenakonice.

V červnu roku 2007 je prapor nasazen k novému typu zásahu. Útvar vysílá dekontaminační odřad o síle 164 osob a 50 kusů techniky na likvidaci ohniska nákazy ptačí chřipky v chovu domácích krůt do obcí Tisá a Nořín ve východních Čechách.

Na počátku roku 2008 dochází pouze k jednomu zásahu. Jednalo se o hledání pohřešované osoby v obci Velká Bystřice. V rámci reorganizace AČR dochází k rušení vojenských záchranných praporů k 1. 8. 2008. Na bázi zrušeného útvaru vzniká 153. ženijní prapor a Samostatná záchranná rota Olomouc.

Samostatná záchranná rota Olomouc

Po záchranném praporu přebírá většinu úkolů v rámci IZS, včetně humanitárních úkolů v zahraničí v rámci pohotovostního ujednání UNSAS OSN a EU. Stává se spolu se samostatnou záchrannou rotou Rakovník jedinými vojenskými útvary AČR.

Důvodů reorganizace bylo hned několik. Stát se nacházel v hospodářské krizi, a tudíž se muselo sáhnout k úsporným opatřením. Dalším důvodem je vývoj bezpečnostních aspektů a charakteru budoucích operací NATO. Na summitu států v Rize a v Istanbulu došlo ke schválení „Souhrnné politické směrnice“, která měla za cíl využitelnost a rozmístění sil pro mezinárodní vojenské operace. Na základě těchto důvodů byla schválena transformace záchranných praporů. Záměrem bylo získat větší množství nasaditelných sil a snížit finanční náklady na udržování záchranných praporů. To vše při zachování jejich nenahraditelných schopností jako zřizování dekontaminačních míst při havárii jaderných energetických zařízení, zřizování materiálních základů humanitární pomoci a vyčleňování záchranného týmu pro OSN/EU.

Rota se účastní dvou zásahů těžby kontaminované zeminy, kyselinou dusičnou, v červnu roku 2009.

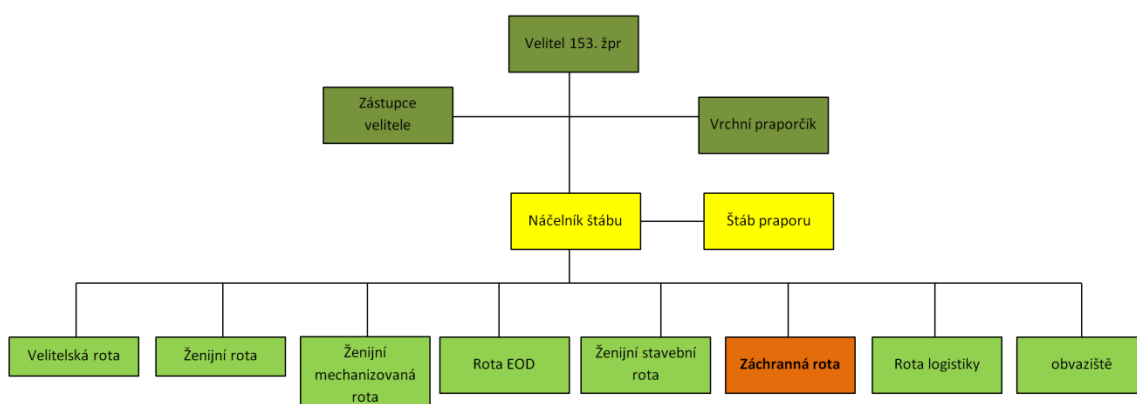
Dále se podílí při záchranných a likvidačních pracích při bleskových povodních na Moravě v červenci téhož roku. Bylo nasazeno 77 osob a 39 kusů techniky. Prováděli likvidační a demoliční práce, poskytovali humanitární pomoc, desinfekční a asanační práce, výstavbu náhradních přemostění.

6.2 Současný stav

V rámci dosud poslední reorganizace AČR, která proběhla 31. 12. 2013, se stala Samostatná záchranná rota Olomouc součástí 153. ženijního praporu (žpr) dislokovaného v Olomouci. Ten společně se 151. a 152. žpr Bechyně spadá do podřízenosti 15. ženijního pluku Bechyně.

6.2.1 153. ženijní prapor

Nasazování sil a prostředků 153. žpr v rámci integrovaného záchranného systému (dále jen IZS) a k plnění úkolů Policie České republiky“ stanovuje „Směrnice náčelníka Generálního štábu Armády České republiky. Jsou v ní stanoveny podmínky a zásady nasazování sil a prostředků k provádění záchranných prací při pohromách nebo jiných závažných situacích ohrožujících životy, zdraví, značné majetkové hodnoty nebo životní prostředí nebo k likvidaci následků pohromy, k odstranění jiného hrozícího nebezpečí za použití vojenské techniky, k plnění humanitárních úkolů civilní ochrany a k plnění úkolů Policie České republiky.

Obrázek 4: Organizační struktura 153. žpr. Zdroj [56]

Mezi hlavní úkoly ženijní podpora operací a činností AČR, realizace ženijních opatření HNS, záchranné a vyprošťovací a likvidační práce v rámci IZS a speciální podpora (EOD/IEDD) k eliminaci případných teroristických činností pyrotechnického charakteru. [34]

Přehled sil a prostředků 153. žpr dle Směrnice Náčelníka generálního štábu AČR k nasazování sil a prostředků AČR v rámci IZS a k plnění úkolu PČR:

Tabulka 1: Odřad pro nouzové ubytování. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Humanitární základna a stavební tým	Převoz materiálu a vybudování nouzového tábora.	Materiální základna humanitární pomoci s kapacitou 450 osob 50 osob	Výjezd do 72 hod. Vybudování do 48 hod. od dosažení místa výstavby.

Tabulka 2: Odřad pro evakuaci a humanitární pomoc. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Odřad k evakuaci osob při povodních	Evakuace osob ze zatopených oblastí.	1x PTS 10, 1x tahač + podvalník 1x velitelský automobil 5 osob	Výjezd odřadu do 72 hod.

Tabulka 3: Odřad pro pomoc technikou. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Vyprošťovací odřad	Vyprošťování vozidel při kalamitní situaci na komunikacích.	1x vyprošť. T 72 + 1x tahač + podvalník Nebo 1x AV 15 T815 + 1x velitelský automobil 4 osoby	Výjezd odřadu do 72 hod.

Tabulka 4: Odřad pro zabezpečování sjízdnosti. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Odřad k zabezpečení průjezdnosti na pozemních komunikacích a ve městech	Zemní práce k zabezpečení průjezdnosti na komunikacích a ve městech.	1x kolový tahač KN, 1x tahač s podvalníkem, 2x automobil sklápěcí 5 osob	Výjezd odřadu do 72 hod.

Tabulka 5: Odřad pro terénní a zemní práce. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Odřad k provádění zemních prací	Zemní práce - rýhování, hloubení, navážka zeminy.	1x autorýpadlo UDS nebo nakladač, 1x buldozer; 1x tahač + podvalník, 1x automobil sklápěcí; 1x velitelský automobil 7 osob	Výjezd odřadu do 72 hod.

Tabulka 6: Odřad pro dekontaminaci techniky. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
T-Dekontaminační odřad – technika	Dekontaminace techniky a terénu od biologických, chemických a radiologických látek.	2x automobil chemický rozstříkovací ACHR 90 1x Linka L-82, 2x nákl. automobil T-815 7 osob	Výjezd odřadu od 24 hod.

Tabulka 7: Odřad pro dekontaminaci osob. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
O-Dekontaminační odřady – osoby	Dekontaminace osob od biologických, chemických a radiologických látek.	1x automobil chemický rozstříkovací ACHR 90 1x velitelský automobil, 1x souprava dekontaminace osob SDO, 3x T 815, 1x UAZ 469 CH 12 osob	Výjezd odřadu do 24 hod.

Tabulka 8: Odřad vývozu a výdeje náhradního ošacení. Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Odřad vývozu a výdeje náhradního ošacení	Zabezpečit přepravu a výdej náhradního ošacení osobám po provedení jejich dekontaminace od biologických, chemických a radiologických látek v SDO.	250 souprav náhradního ošacení z materiálu MZHP 3x T 815 (T 810) 6 osob	Do 24 hod. Do pohotovosti uvádět současně s Odřadem dekontaminace osob.

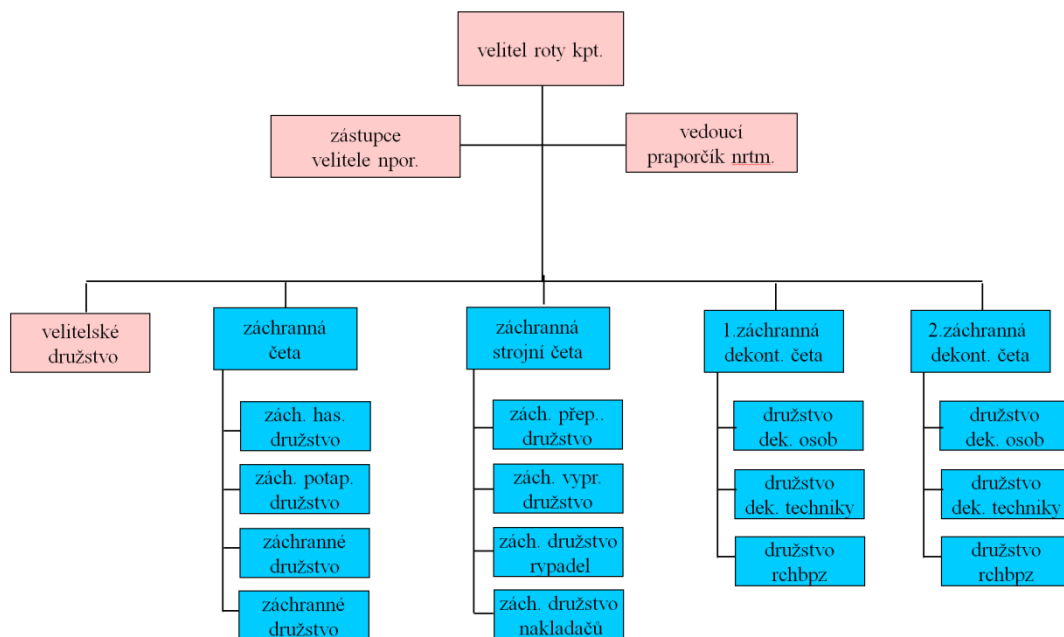
Tabulka 9: Odřad vyčleňovaný ve prospěch celostátní radiační a monitorovací sítě (CRMS). Zdroj upraveno z [31]

Název odřadu	Základní schopnosti odřadu – slovní popis	Počty využitelné specializované techniky a zařízení, osob, kapacita	Předpokládané nasazení
Měřicí místo na uzávěře (MMU)	Dozimetrická kontrola osob, techniky a materiálu.	1x UAZ 469 CH 4 osoby	Výjezd do 24 hod. po obdržení požadavku OPIS MV-GŘ HZS ČR. Měřicí místa na uzávěrách (MMU) jsou součástí odřadů dekontaminace osob, v níž působí.

6.2.2 Záchranná rota

Základní úkoly záchranné roty:

- vyhledávání a záchrana osob,
- likvidace malých požárů, polomů, povodní a záplav,
- podílet se na potápěčských pracích,
- provádění radiačního a chemického průzkumu,
- dekontaminace osob a techniky,
- dodávka elektrické energie,
- zamezení úniků ropných produktů do vodotečí,
- zabezpečení přepravy materiálů a techniky,
- likvidace chemické havárie, likvidace následků výbuchu plynu,
- podílet se na zpevňování břehů řeky,
- pomoc při přepravě osob přes rozvodněné vodní toky,
- odstranění staticky narušené budovy,
- podílet se na odstraňování naplavených ker. [34]

Obrázek 4: Organizační struktura záchranné roty. Zdroj [34].

Záchranná rota, se podílela v roce 2014 na zásahu v muničním skladu Vrbětice, kde došlo k výbuchu vojenské munice.

Od 4. do 15. května roku 2015 absolvovala rota cvičení Engineers Rescues společně s Ozbrojenými silami Slovenské republiky v prostorách letiště Přerov, ve vojenském výcvikovém prostoru Libavá, cvičišti Správy státních hmotných rezerv Kojetín a cvičišť Váh v Seredi. Cílem bylo prověřit schopnost orgánů velení a řízení Štábu ženijních úkolů AČR a Ozbrojených sil Slovenské republiky při koordinaci činnosti vojsk a řízení společné humanitární operace na území dvou sousedních států v rámci brigádního úkolového uskupení ženijního vojska. Jednalo se o činnost odřadů mostních provizorií, odřadů pro zprůjezdění komunikací, odřadů pro nouzové přemostění, odřadů ženijních prací, odřadů pro výstavbu humanitární základny, dekontaminačních odřadů a odřadu působícího na Slovensku plánování a provedení přesunů jednotek, plánování a provedení logistické podpory, cvičení jednotek a využití komunikačního informačního systému.

O rok později se záchranná rota účastnila stejného cvičení Engineers Rescues od 22. 8. do 14. 9. Jednalo se opět o spolupráci s Ozbrojenými silami Slovenské republiky v prostorách vojenského újezdu Březina, Králová nad Váhom a cvičiště Váh v Seredi. Cvičení bylo zaměřeno na záchranné a likvidační práce v důsledku živelní pohromy, evakuaci civilního

obyvatelstva, úpravu a údržbu cest poškozených živelní pohromou, výstavbu náhradních přemostění, zřizování přepravišť přes vodní překážky jako náhrada poškozené dopravní sítě, dekontaminaci osob a techniky zasažených havárií nejaderného charakteru, vyprošťování osob ze zavalených nebo zadýmených budov, průzkumné a demoliční práce. [34]

Technika, materiál a personální základna záchranné roty

V současné době záchranná rota disponuje celkovým počtem 86 osob a 136 kusy techniky. Pokud rota nemá dostatek technických prostředků nebo potřebuje techniku, kterou nemá na skladě, může tyto prostředky poskytnout jiný útvar v rámci 153. žpr na pokyn velitele praporu. Stejný postup je i v případě nedostatku osob pro zásah nebo obsluhu techniky. Aktuální technické a materiální prostředky viz tabulka.

Tabulka 10: Technické a materiální prostředky záchranné roty. Zdroj upraveno z [34]

Technické prostředky	Materiální prostředky
3x nafukovací člun	2x PTS 10
7x UAZ 469	1x motor YAMAHA
1x LAND ROVER 110SW TDI	2x motor HONDA
10x T 815 8x8	5x EC 4kW
2x T 815 6x6	10x Osvětlovací soupravy
1x T 815 HR	1x Souprava potápěč. D
1x T 810 6x6	2x Souprava potápěč. SP 20
1x PV3S Skříň	1x Souprava potápěč. 20M
3x T 815 VT tahač	4x EC 0,55kW
1x T 815 zásahová	1x BK 750
1x Přívěs NUNC – vozík na UNC 750	2x Křovinořez FS 120 STIHL
3x Přívěs PV16.12	1x Křovinořez H 245

Technické prostředky	Materiální prostředky
3x Podvalník P 50N	1x Sekačka VIKING
1x UNC 750	1x TRIDENT KOMPRESOR
1x Manipulátor JLG	3x Startovací zdroj APS 55M
1x JCB 4CX	2x Topení naftové – AGREGÁT CLK 30
1x KN 251	1x Topení naftové – AGREGÁT AT25
1x T 815 UDS 114	1x Topení naftové CLA25
1x T 815 UDS 214	2x Souprava HOLMATRO RS-45
1x T 815 AV15	1x Kompresor HOLMATRO
2x T 815 ACHR	1x Plovoucí čerpadlo GXV 160
4x PV3S ARS	1x Plovoucí čerpadlo KAWASAKI
4x Přívěs MZ – 82	2x Plovoucí čerpadlo HONDA
1x Přívěs EC 30 kW	1x Ponorné čerpadlo KDFU 80
2x UAZ CHEM	2x Rozbrušovačka STIHL
1x T 815 CAS 32	1x Rozbrušovačka PARTNER
1x T 815 PP27 – plošina	1x Čerpadlo OLEOMAC
1x LIAZ CAS25	3x Pila řetězová DOLMAR
1x Přívěs hasičský PPS12	3x Pila řetězová STIHL MS-360
1x Přívěs – osvětlovací vozík	2x Pila řetězová STIHL RHD
	1x Pila řetězová STIHL 020 T
	1x Pila řetězová S 039
	8x Postřikovač SOLO

7 ANALÝZA SIL A PROSTŘEDKŮ 153. ŽPR PŘI PROVÁDĚNÍ LIKVIDACE MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI MUNIČNÍHO SKLADU VRBĚTICE - VLACHOVICE

7.1 Sekvence důležitých událostí

16. 10. 2014

V areálu ve Vrběticích - Vlachovicích došlo k explozi skladu č. 16 ostravské firmy Imex Group. První výbuch si vyžádal dva lidské životy, bezprostředně následovalo ještě 355 neřízených výbuchů. Z 50 budov byla ve 27 z nich uložena munice (7000 tun vojenského materiálu a cca 1000 tun výbušnin), 12 z nich bylo rozmetanou municí poškozeno. [34, 36]

Obrázek 5: Muniční sklad č. 16 po explozi. Zdroj [37]

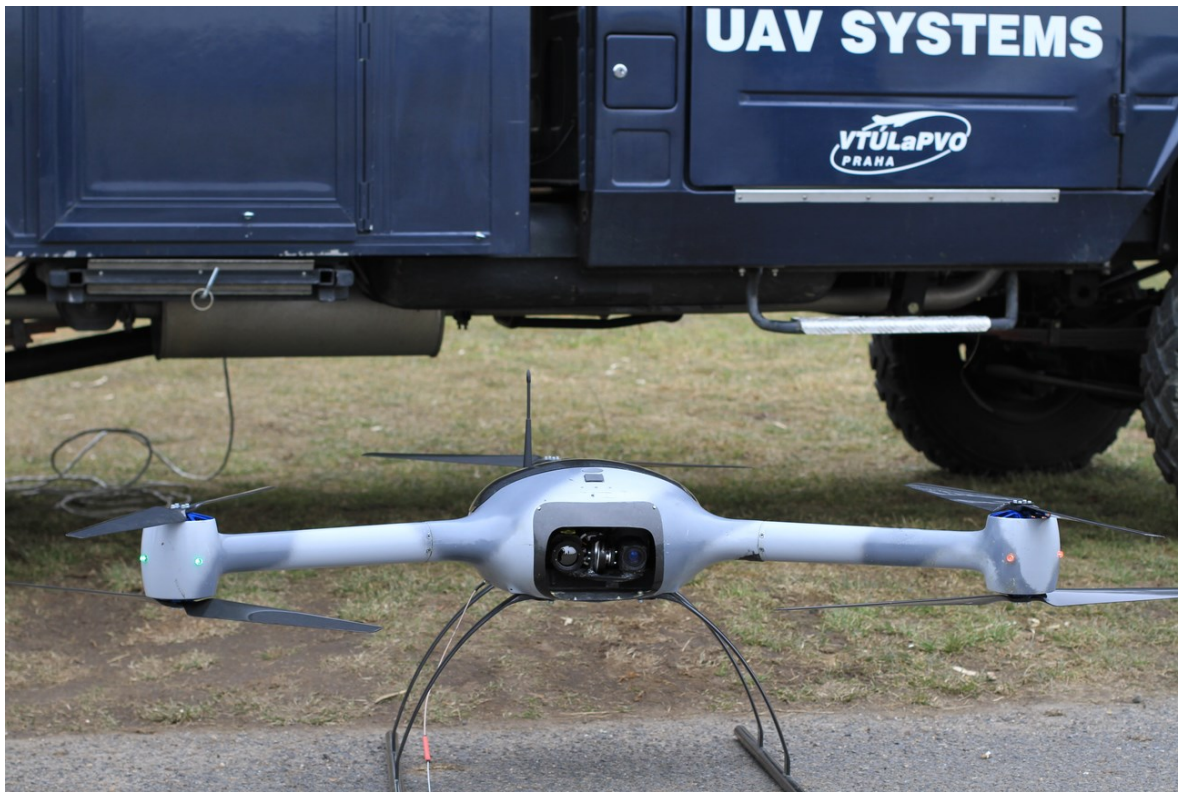
17. 10. 2014

Došlo k zasedání krizového štábu Zlínského kraje. Pro občany, kteří byli explozí postiženi nebo chtěli sdělit informace přímo týkající se vzniklé události, byla zřízena speciální telefonní linka. [36]

18. 10. 2014

Realizován vzdušný pyrotechnický průzkum bezpilotními prostředky (drony). Technický vojenský ústav zapůjčil drona BRUS (Bepilotní rotorový univerzální systém) disponující-

ho termokamerou, který byl do oblasti poslán celkem třikrát během dne. V následujících dnech vícekrát. [34, 38]

Obrázek 6: Dron BRUS. Zdroj [38]

19. 10. 2014

Realizován pozemní pyrotechnický průzkum pomocí obrněného policejního vozidla (OKV-P) a hasičského tanku (VT-72b – SPOT). Prozkoumávány byly budovy v severní části areálu. [39]

23. 10. 2014

Nařízena evakuace obyvatel, kterou zabezpečovala PČR a HZS. V evakuovaných oblastech nadále zůstávali policisté, aby předcházeli rabování. [40]

25. 10. 2014

Nainstalován kamerový systém pro denní i noční vidění (OKV-P). [34]

31. 10. 2014

Odvezeny části výbušnin schopných převozu do bezpečných vojenských prostor k likvidaci. Jako alternativní místo pro přeskladnění munice navrhl Ministerstvo obrany vyřazený muniční sklad v Květné. Téhož dne začala příprava skladu. [34]

3. 11. 2014

Nainstalovány pachové zábrany, kvůli pohybu divoké zvěře do hlídaných prostorů. [34]

4. 11. 2014

Příjezd 30 vojáků ze 7. Mechanizované brigády v Hranicích na Moravě k posílení jednotek PČR. Podíleli se společně s PČR k střežení areálu v okruhu 1,2 km od epicentra výbuchu. Stále probíhá pyrotechnická kontrola příjezdových cest a jednotlivých skladovacích budov. K akci jsou připravené jednotky 15. ženijního pluku. [41]

8. 11. 2014

Proběhlo setkání předsedy vlády, Bohuslava Sobotky, a policejního prezidenta, Tomáše Tuhého, se zástupci IZS, vedením Zlínského kraje, dotčených obcí a pětičlenného výboru občanů, kde policejní prezident ostatní informoval o aktuálním stavu situace a prováděných pracích. V následujících dnech byl schválen požadavek k uskladnění munice v areálu Květná. [42, 43]

24. 11. 2014

Policejní pyrotechnici nalezeny ostatky dvou pohřešovaných mužů v blízkosti epicentra výbuchu. Jsou nasazení další pyrotechnici, jejich úkolem je prozkoumávání okolí cest, skladů a manipulace s nalezenou municí. [34]

1. 12. 2014

Pyrotechnici ukončili asanaci okolí komunikací a skladů v areálu postiženého explozem. Tyto práce trvali jedenáct dní, během nich vyčistili desítky kilometrů cest, včetně jejich okolí. Prostor je připraven k odvozu materiálu, který je uskladněn v několika desítkách budov. [34]

3. 12. 2014

Exploze v muničním skladu č. 12, vzdáleného asi 150 metrů od muničního skladu, který vybuchl 16. října. Jednalo se převážně o středně silné až silné exploze. Byla nařízena evakuace necelých 400 obyvatel vybraných obcí. K monitorování nebezpečného území byl využit vrtulník AČR s termovizí a vojenské drony. V době výbuchu se ve skladu nacházelo 12,8 tun výbušnin v podobě dělostřeleckých granátů a min. [44, 45]

Obrázek 7: Uvzlý dělostřelecký granát ve střeše muničního skladu č. 11. Zdroj [46]

15. 12. 2014

Armáda ČR přebrala kompletní střežení celého čtrnáctikilometrového perimetru na několika desítkách stanovišť v počtu přibližně 180 vojáků denně. Na střežení okruhu se podílí i policisté v počtu 22 osob. Pyrotechnici společně s policisty vytvořili rojnici a prohledávali okolí obcí Haluzice a Lipová. Je stanoven 14 kilometrový bezpečnostní okruh. Na zásahu se podílí i jednotky z 15. Ženíjního pluku Bechyně a Olomouce. [47]

29. 12. 2014

Realizován pozemní pyrotechnický průzkum uvnitř areálu zaměřený především na přístupové komunikace a objekty v hlídané oblasti. [48]

27. 1. 2015

Odjezd kolony vozidel se schopnou municí k převozu z muničního areálu Vrbětice do vojenského újezdu Libavá. Jednalo se o munici určenou k likvidaci. Doprovod zajišťovala vozidla PČR. [49]

7. 3. 2015

Areál muničního skladu navštívil ministr vnitra, Milan Chovanec, společně s ministrem financí, Andrejem Babišem. Ministr vnitra požaduje po vládě 48 miliónů korun na nutné výdaje pro hasiče a policisty. [50]

19. 10. 2015

K tomuto datu se vztahuje údaj o dosud vykonané práci. Jedná se o odvezení více než 400 nákladních vozidel munice a výzbrojního materiálu a vyprázdnění 28 ze 40 muničních skladů. [34]

4. 1. 2016

Zahájení stavby nového oplocení kolem střeženého prostoru muničních skladů. Na výstavbě se, včetně složek IZS, podílí zejména pracovníci státního podniku Vojenských lesů a statků. Dohled vykonávají pyrotechnici. [34]

11. 1. 2016

Zahájení kompletní asanace areálu do hloubky 50 centimetrů pod zemí a sběr fragmentů rozmetané munice 30 pyrotechniky AČR pod vedením 5 pyrotechniků PČR. Po dokončení prací, zmenšení bezpečnostního okruhu od vyčištěných prostor po nové oplocení, na kterém se stále pracuje. Na střežení areálu se podílí 200 policistů a vojáků. [51]

5. 2. 2016

Armáda ČR ukončuje střežení muničního areálu Vrbětice, ostrahu přebírá PČR a státní podnik Vojenské lesy a statky ČR. Střežení je prováděno v kombinaci s technickým zabezpečením. Policejní a armádní pyrotechnici pokračují v asanaci území. [52]

17. 2. 2016

Vláda ČR projednala možnosti dalšího využití areálu muničních skladů. Ten je v současné době prázdný, veškerá munice byla ze skladů převezena. Jednalo se o převoz munice a výbušnin do armádního skladu Květná, k soukromým zákazníkům nebo o odvoz poškozené munice určené k řízené likvidaci v odpalovací jámě do vojenského prostoru Libavá. [53]

Obrázek 8: Odvoz munice z muničního skladu Vrbětice. Zdroj [53]

31. 10. 2016

Vojenský technický ústav (VTÚ) vypověděl soukromým subjektům pronájem bývalých muničních skladů (poslední se musí vystěhovat k 31. 12. 2016). [54]

12. 12. 2016

Příslušníci Záchraného útvaru HZS Hlučín provedli demolici objektu muničního skladu č. 16, ve kterém se odehrál 3. 12. 2014 druhý výbuch. [34]

18. 12. 2016

Od začátku ohledání místa první epicentra výbuchu až po dnešní den, bylo nalezeno 3252 kusů nevybuchlé munice, z toho bylo přímo v areálu v provizorní trhací jámě zlikvidováno 236 kusů poškozené munice při 70 explozích. Do vojenského prostoru Libavá odvezli pyrotechnici za doprovodu PČR při třech převozech 2945 kusů munice, kterou následně zlikvidovali v trhací jámě. [34]

7.2 Vyčleněné síly a prostředky 153. žpr

Výbuch muničního skladu Vrbětice - Vlachovice byla největší mimořádná událost, na jejímž řešení se záchranná rota a 153. žpr v rámci poslední transformace od roku 2013 podílely. Kvůli rozsáhlosti a komplikovanosti mimořádné události, bude se tento oddíl zabývat výhradně činnostmi 153. žpr a záchranné roty a jejím podílem na řešení vzniklé situace. V následujících tabulkách je popsána činnost 153. žpr při provádění záchranných a likvidačních prací v prostorech muničního skladu Vrbětice. Mapy...

Obrázek 8: Pyrotechnický průzkum. Zdroj [55].

Tabulka 11: Hlášení z roku 2014. Zdroj upraveno z [34].

Datum	Činnost	Technika
Prosinec	Nasazení skupiny EOD v počtu 7 osob a 1 kusu techniky s úkolem provedení povrchového pyrotechnického sběru vnějšího perimetru a asanace území v oblasti muničních skladů Vrbětice a okolí obcí Haluzice a Lipová. Všechny úkoly byly plněny v součinnosti s PČR. Probíhalo střídání osob.	VW Transportér

Tabulka 12: Hlášení z roku 2015. Zdroj upraveno z [34].

Datum	Činnost	Technika
Leden	Výjezd stavebního odřadu v počtu 16 osob a 10 kusu techniky k budování dočasné trhací jámy pro řízenou likvidaci poškozené a nepřevozné munice. Budování přístupové komunikace k trhací jámě. Vše v prostoru muničního skladu u obce Vrbětice.	UAZ 469 T-815 VT P50N D5 T-815 UDS 214 3x T-815 S3 T 148 AD 20 T 815 AD 20
Únor	Stavební skupina o počtu 15 osob a 9 kusů techniky zahájila budování panelové plochy u obce Lipová. Po dokončení zde byl usazen pozorovací kontejner. U obce Haluzice bylo zřízeno zázemí stavební skupiny. Z důvodu hustého sněžení skupina prováděla odklízení sněhu v prostoru stavebních prací.	T-810 6x6 UAZ-315 4x T-815 S3 JCB 170 T-815 UDS 114 T-148 AD 20
Březen	Skupina EOD o počtu 5 osob a 1 kusu techniky provádí pyrotechnický povrchový sběr a očistu vnějšího perimetru stanoveného PČR. Úkol je prováděn v oblasti Vrbětic.	T-810
Duben	Skupina EOD o počtu 6 osob a 1 kusu techniky provádí pyrotechnický průzkum. Úkol je prováděn v oblasti Vrbětic.	T-810
Květen	Skupina pro zemní práce v počtu 9 osob a 10 kusů techniky prováděla zemní práce v rámci odstranění škod – zpevnění komunikace směr Vrbětice – Vlachovice.	UAZ 469 2x T-815 VT 2x P50N 2x Buldozer D 6 NÚ 35 JCB robot T-815 S3 JCB 4 CX PM 180 NP

Datum	Činnost	Technika
Červen	Skupina pro zemní práce v počtu 8 osob a 7 kusů techniky prováděla zemní práce v prostoru muničních skladů Vrbětice a obci Lipová.	T-815 UDS 114 T-815 VVN 6x6 MU-35 UNC 750 2x T-815 S3 T-815 AD-20
Srpen	Stavební skupina v počtu 6 osob a 7 kusů techniky prováděla zemní práce – úprava stanoviště a pokládání panelů z důvodu přesunu základny BRAVO. Provádění zemních prací v obci Haluzice.	T-810 3x T-815 S3 T-815 UDS 114 T-815 AD-20 T-815 AD-28
Září	Stavební skupina v počtu 9 osob a 11 kusů techniky provádí ve směru komunikace Vrbětice – Vlachovice odvodnění komunikace, zemní úpravy a strhávání příkopů.	UAZ 469 2x T-815 S3 2x T-815 VT P50N NU 35 CAT D 5 Válec silniční JCB 170 R T-815 UDS 214
Říjen	V počtu 1 osoby a 1 kusu techniky provádění úkolu obsluhy elektrocentrály.	EC D 364 kW- CAT 3456E
Prosinec	V počtu 2 osob a 1 kusu techniky provedení rekognoskace prostoru pro možnou výstavbu oplocení a ženiných zátarasů ve vnějším perimetru muničního skladu Vrbětice. Skupina EOD v počtu 18 osob a 2 kusů techniky prováděla pyrotechnický průzkum a asanaci území ve vnějším perimetru v okolí obcí Lipová a Vlachovice	Land Rover Š Fabia C-734 BUS

Tabulka 13: Hlášení z roku 2016. Zdroj upraveno z [34].

Datum	Činnost	Technika
Leden	<p>Skupina EOD v počtu 20 osob a 2 kusů techniky poskytla EOD podporu (pyrotechnický průzkum) při budování oplocení ve vnějším perimetru v okolí obcí Lipová a Vlachovice.</p> <p>Stavební skupina v počtu 34 osob a 9 kusů techniky s úkolem poskytnutí EOD podpory při budování oplocení ve vnějším perimetru v okolí obcí Lipová a Vlachovice, vyčištění perimetru v okolí budovaného oplocení, výpomoc při budování oplocení, geotechnický průzkum místa plnění úkolu, asanační práce.</p>	<p>5x T-810</p> <p>T-815 S3</p> <p>T-815 6x6</p> <p>NÚ 35</p> <p>Vlek 180</p> <p>JCB 170</p> <p>JCB 4CX</p>
Duben	<p>Skupina EOD v počtu 8 osob + 9 osob z151. žpr a 4 kusů techniky měla za úkol plošný hloubkový pyrotechnický průzkum a povrchový sběr munice a muničních elementů, asanaci v prostoru muničního skladu Vrbětice.</p> <p>Stavební skupina v počtu 8 osob a 8 kusů techniky měla za úkol likvidaci panelových ploch vystavěných ve prospěch ÚU PČR.</p>	<p>3x T-810</p> <p>UAZ 469</p> <p>2x T-815 VT 8x8</p> <p>2x PV 16. 12</p> <p>T-148 AD 20</p> <p>2x T-815 S3</p> <p>T-815 AD 20.2</p>
Červen	<p>Skupina EOD v počtu 3 osob a 3 kusů techniky měla za úkol EOD podporu při asanacích prostoru muničního skladu Vrbětice.</p>	<p>UAZ 469</p> <p>VW Transportér</p> <p>T-810</p>
Listopad	<p>Skupina EOD v počtu 5 osob a 1 kusu techniky měla za úkol EOD podporu při asanacích prostoru muničního skladu Vrbětice.</p>	<p>UAZ 469</p>

7.3 Vyhodnocení

Mimořádná událost ve Vrběticích – Vlachovicích byla velkou zkouškou jak pro orgány krizového řízení státní správy, územní samosprávy, tak i pro složky IZS jako celek. Ovšem než pozitiva zde převládají negativa a i já budu spíše kritický.

Když bych měl začít od začátku, první spornou věcí je skutečnost, že oba objekty, ve kterých se nacházela tak nebezpečný vojenský materiál, měla pronajaté soukromá firma Imex Group. Zásadním problémem ze strany firmy Imex Group bylo podcenění prevence. Objekt se nenacházel v provozuschopném stavu. Jednalo se především o nedostatečné zabezpečení objektu, ať už z pohledu vnější ochrany nebo samotného zabezpečení skladovacích budov. Na mnoha místech bylo narušeno oplocení objektu a nebyly dodrženy zásady režimové ochrany.

Ze strany AČR je určitě zapotřebí zmínit časovou prodlevu, s níž se její síly a prostředky na místo dopravili. Ruku v ruce s pozdním příjezdem jde i pozdní vyhodnocení situace.

Další věcí byl špatný výběr místa pro vybudování jedné ze dvou operačních základen. První základna „ALFA“ se nacházela ve Vrběticích a druhá „BRAVO“ v Haluzicích. Místem pro základnu v Haluzicích bylo vybráno místní dětské hřiště, jehož podklad nebyl z pevného materiálu. V důsledku deštivého počasí došlo k podmáčení terénu a tím pádem k problémům s dopravou. Základna musela být přesunuta, na čemž se podílel právě 153. žpr. Novým místem byla zvolená oblast v Lesním družstvu, kde byl povrch pokryt asfaltem.

Dalším bodem je personální stav. Ten je problémem u AČR jako celku. Je všeobecně známo, že armáda nedisponuje potřebnými kapacitami a to se ukázalo i v tomto případě. Konkrétně tedy v počtu nasazených pyrotechniků, který byl vzhledem k velikosti vzniklé události nízký, což se projevovalo jejich vyčerpáním a vyčerpáním.

Problém nastal i v případě informování veřejnosti o probíhajících likvidačních pracích a o rozsáhlosti celé situace v začátku události.

8 NAVRŽENÍ OPATŘENÍ

Mezi hlavní návrhy ke zlepšení aktuálního stavu je jednoznačně navýšení rozpočtu Armády České republiky k doplnění personální základny a obměnění stávající techniky za novou a zvýšení jejího počtu. Přitom navýšení rozpočtu armády na 2 % ze státního rozpočtu vyžaduje NATO. Také si myslím, že postupné rušení záchranných útvarů (v současné době záchranných rot), snižování počtu jejich příslušníků a přenesení většiny jejich úkolů na HZS je krokem vedle. Armáda vždy měla a bude mít svůj podíl na řešení krizových situací nevojenského charakteru a dle mého názoru by to mělo být právě prostřednictvím samostatně dislokovaných záchranných rot, jak to bylo v minulosti. Pochopitelně o takovém počtu, aby byla pokryta celá ČR a disponovali patřičnou personální základnou a dostatkem prostředků.

Co se týče události ve Vrběticích – Vlachovicích a návrhu opatření k zamezení opakování obdobné situace, bude především zabezpečení vnější ochrany areálu, například vybudování dvojitého vnějšího oplocení s ostnatým drátem po obvodu s doplněním o elektronické signalizační systémy pohybu nebo úniku nebezpečných látek či kamerový systém. Bylo by možné využít i psovody pro kontrolu obvodu areálu a vnitřních prostor.

Myslím, že by bylo možné použít charakter této události jako námět pro budoucí cvičení složek IZS. Zejména v rámci komunikace a koordinace mezi orgány krizového řízení státní správy a územní samosprávy se zasahujícími složkami IZS.

ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce je formulace návrhů k účinnějšímu a kvalitnějšímu podílení se Armády ČR na krizových situacích nevojenského charakteru.

Prvním krokem k úspěšnému dosažení cíle bylo zvolit vhodnou rešerši a druhým krokem popsat současné využití AČR v rámci IZS.

Z posouzení výše popsaných návrhů na zlepšení aktuálního stavu byly zjištěny nejvýraznější problémy. Tím hlavním je celkové podfinancování AČR. Pokud AČR nemá dostatek financí, což je obecně známý fakt, musí dělat úsporná opatření. Jak už bylo výše zmíněno, je armáda primárně orientovaná na bojovou činnost, to znamená, že stávající finanční prostředky musí být výhradně tímto směrem na úkor vynakládání těchto prostředků na řešení krizových situací nevojenského charakteru a k tomu zřízených útvarů. V důsledku tohoto faktu je pochopitelná řada reorganizací AČR a pozvolnému útlumu záchranných útvarů/rot, jejichž cílem je právě podílení se na řešení těchto situací.

Cíl práce byl naplněn částečně v důsledku omezených informací pro kompletní zpracování dané problematiky, z důvodu omezených možností přístupu k utajovaným informacím služebního charakteru.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] ČESKO. MINISTERSVO VNITRA ČESKÉ REPUBLIKY. Terminologický slovník pojmů z oblasti krizového řízení, ochrany obyvatelstva, environmentální bezpečnosti a plánování obrany státu [online]. 2016. [cit. 2016-11-21]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník-krizove-řízení-a-planování-obrany-statu.aspx>
- [2] ČESKO. Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a změně některých zákonů (krizový zákon). In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-240>
- [3] ČESKO. Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>
- [4] ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>
- [5] ČESKO. Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-239>
- [6] FRÖLICH, Tomáš a kol. *Ochrana obyvatelstva v případě krizových situací a mimořádných událostí nevojenského charakteru*. Brno: Tribun EU, 2014. ISBN 978-80-263-0721-1.
- [7] ČESKO. Zákon č. 2/1969 Sb., České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2/zneni-20160921>
- [8] KOUCKÁ, Marta a Bohumír VESELÝ. *Krizové řízení v oblasti obrany státu: učební text pro kurzy zvláštní odborné způsobilosti Ochrana obyvatelstva a krizové řízení : modul D*. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. ISBN 978-80-86640-69-3.
- [9] SVOBODA, Bohuslav. *Ochrana obyvatelstva I*. Brno: Vysoká škola Karla Engliš, 2013. ISBN 978-80-86710-66-2.
- [10] *Evropská Unie: Základní informace o EU* [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: http://europa.eu/european-union/about-eu/eu-in-brief_cs

- [11] *Mechanismus civilní ochrany* [online]. 2016 [cit. 2016-11-29]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/echo/what/civil-protection/mechanism_en
- [12] HAVRÁNKOVÁ, Šárka. *Legislativa EU ve vztahu ke krizovému plánování*. České Budějovice, 2007. Doplnkové texty pro posluchače. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta.
- [13] MIKA, Otakar J., Pavel ZAHRADNÍČEK a Miloš ZEMAN. *Ochrana obyvatelstva: malé kompendium ochrany obyvatelstva*. Jihlava: Vysoká škola polytechnická, 2012. ISBN 978-80-87035-67-2.
- [14] *Civilní nouzové plánování* [online]. 2011 [cit. 2016-12-02]. Dostupné z: http://www.nato.int/cps/on/natohq/topics_50093.htm
- [15] DITTRICH, D. *Civilní nouzové plánování v NATO a jeho národní úroveň*. Časopis 112, ročník IX číslo 6, 2010.
- [16] KROUPA, Petr. *Základní právní nástroje pro řešení krizových situací*. In: . Žilina, 2016.
- [17] ČESKO. Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>
- [18] ČESKO. Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-241>
- [19] ČESKO. Zákon č. 222/1999 o zajišťování obrany České republiky. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-222>
- [20] VILÁŠEK, Josef a Jan FUS. *Krizové řízení v ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2170-8.
- [21] VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
- [22] ČESKO. Zákon č. 320/2015 o hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (zákon o hasičském záchranném sboru). In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2015-320>
- [23] ČESKO. Zákon č. 133/1985 Sb., České národní rady o požární ochraně. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1985-133>

- [24] *Jednotky požární ochrany* [online]. 2017 [cit. 2017-02-12]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>
- [25] ČESKO. Zákon č. 374/2011 Sb., o zdravotnické záchranné službě. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-374>
- [26] ČESKO. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky. In: *Zákony pro lidi*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>
- [27] *Poslání a úkoly Horské služby* [online]. [cit. 2017-02-17]. Dostupné z: <http://www.horskasluzba.cz/cz/horska-sluzba/poslani-a-ukoly>
- [28] *Svaz záchranných brigád kynologů ČR* [online]. [cit. 2017-02-23]. Dostupné z: <http://www.zachranari.cz/>
- [29] *Armáda České republiky* [online]. 2017 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.acr.army.cz/scripts/detail.php?id=5090>
- [30] *Armáda České republiky* [online]. 2013 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://kariera.army.cz/cz/armada-cr>
- [31] PAVEL, Petr. *SMĚRNICE náčelníka Generálního štábu Armády České republiky: k nasazování sil a prostředků Armády České republiky v rámci integrovaného záchranného systému a k plnění úkolů Policie České republiky*. Praha, 2013, 42 s.
- [32] *Vojenská kancelář prezidenta republiky* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/vojenska-kancelar-prezidenta-republiky-a-hradni-straz/vojenska-kancelar-prezidenta-republiky/pusobnost>
- [33] *Struktura HZS* [online]. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/organizace-organizace.aspx>
- [34] *Interní materiály 153. ženijního praporu*. Olomouc, 2014.
- [35] PAULUS, František. *Ochrana obyvatelstva v dokumentech významných pro bezpečnost státu – prezentace v rámci odborné praxe*. Lázně Bohdaneč, 2016.
- [36] *Výbuch muničního skladu Vrbětice* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/350804-municnim-skladem-na-zlinsku-otrasly-dalsi-vybuchy-dva-lide-jsou-stale-nezvestni.html>
- [37] *Muniční sklad č. 16* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/vase-zpravy/zlinsky-kraj/zlin/5298-41795-specialni-techniku-k-likvidaci-munice-predstavila-policie-ve-vrbeticich.html>

- [38] *Dron BRUS* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.ozbrojeneslozky.cz/clanek/brus-dron-vojenskeho-technickeho-ustavu-s-uplatnenim-to-bude-mit-tezke>
- [39] *Technika pro pyrotechnický průzkum* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/krimi/350926-do-mist-vybuchu-skladu-munice-miri-obrnena-kolona.html>
- [40] *Evakuace obyvatel* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-zpravodajstvi-uo-zlin-2015-06-vybuch-munice-ve-skladu-ve-vrbeticich-5-den.aspx>
- [41] *Příjezd vojáků AČR* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/352481-vojaci-uz-strezi-municni-areal-ve-vrbeticich.html>
- [42] *Setkání vrchních představitelů* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/352973-vybuch-zastihl-ceske-urady-nepripravene-prohlasil-sobotka.html>
- [43] *Vyřezaný muniční sklad květná* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/354361-munice-z-vrbetic-se-ma-co-nejrychleji-prevezt-do-kvetne.html>
- [44] *Exploze muničního skladu č. 12* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/355261-stovky-vybuchu-munice-vydesily-obyvatele-vrbetic-policie-naridila-evakuaci.html>
- [45] *Exploze muničního skladu č. 12* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/355342-ve-vrbeticich-vybuchl-sousedni-sklad-rekl-stropnický-areal-uz-ale-mel-byt-cisty.html>
- [46] *Uvzlý dělostřelecký granát* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/obrazem-granat-vrbetice-0wc-/krimi.aspx?c=A141207_123723_krimi_neh
- [47] *Příjezd dalších vojáků z AČR* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/356119-u-municnich-skladu-u-vrbetic-a-haluzic-vznika-vojenske-mestecko.html>

- [48] *Pyrotechnický průzkum komunikací a objektů* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/357008-pyrotechnici-zacali-cistit-vrbeticky-areal-munici-zrejme-odvezou-v-lednu.html>
- [49] *Převoz munice* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/359946-prevoz-munice-z-vrbetic-do-kvetne-bude-tajny.html>
- [50] *Návštěva ministrem vnitra a ministrem financí* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/archiv-zpravodajstvi-uo-zlin-2015-46-ministr-vnitra-s-ministrem-financi-navstivili-areal-municnich-skladu-ve-vrbeticich>
- [51] *Asanace území* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/dnes-pracuje-ve-vrbeticich-temer-300-policistu-a-vojaku>
- [52] *Armáda ukončuje střežení areálu* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/393910-armada-predala-strezeni-vrbetickeho-arealu-policistum.html>
- [53] *Odvoz munice* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/360526-z-arealu-ve-vrbeticich-byla-odvezena-prvni-vyskladnena-munice.html>
- [54] *Omezení poskytování bývalých muničních skladů soukromníkům* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/360526-z-arealu-ve-vrbeticich-byla-odvezena-prvni-vyskladnena-munice.html>
- [55] *Pyrotechnický průzkum+* [online]. 2011 [cit. 2016-11-04]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/357724-hledani-munice-ve-vrbeticich-komplikuje-snih-prace-ale-pokracuji.html>
- [56] *Organizační struktura 153. žpr* [online]. [cit. 2017-04-15]. Dostupné z: <http://www.153zpr.army.cz/veleni-struktura>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

MU	Mimořádná událost
CNP	Civilní nouzové plánování
TS	Transport Group (Dopravní skupina)
IRCSG	Industrial Resources and Communications Services Group (Skupina pro průmyslové zdroje a komunikační služby)
JHAFG	Joint Health Agriculture and Food Group (Společná skupina pro zdraví, zemědělství a potraviny)
CEPC	Emergency Planning Committee (Výbor pro civilní nouzové plánování)
EADRCC	Euro-Atlantic Disaster Response Coordination Centre (Euroatlantické středisko pro koordinaci odpovědí v případě katastrof)
Žpr	Ženijní prapor
AVZdr	Agentura vojenského zdravotnictví
UNSSAS	United Nations Standby Arrangement System (Systém pohotovostního ujednání organizace spojených národů)
EOD	Explosive Ordnance Disposal (Armádní pyrotechnická jednotka)
ÚU	Úkolové uskupení
IED	Improvised Explosive Device (Improvizované výbušné zařízení)

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Rozdělení krizí. Zdroj [35] .....</i>	13
<i>Obrázek 2: Organizační struktura HZS ČR. Zdroj [33] .....</i>	24
<i>Obrázek 3: Organizační struktura Vojenské kanceláře Prezidenta republiky. Zdroj [32].....</i>	33
<i>Obrázek 4: Organizační struktura 153. žpr. Zdroj [56] .....</i>	40
<i>Obrázek 5: Muniční sklad č. 16 po explozi. Zdroj [37] .....</i>	49
<i>Obrázek 6: Dron BRUS. Zdroj [38].....</i>	50
<i>Obrázek 7: Uvzlý dělostřelecký granát ve střeše muničního skladu č. 11. Zdroj [46] .....</i>	52
<i>Obrázek 8: Odvoz munice z muničního skladu Vrbětice. Zdroj [53].....</i>	54

SEZNAM TABULEK

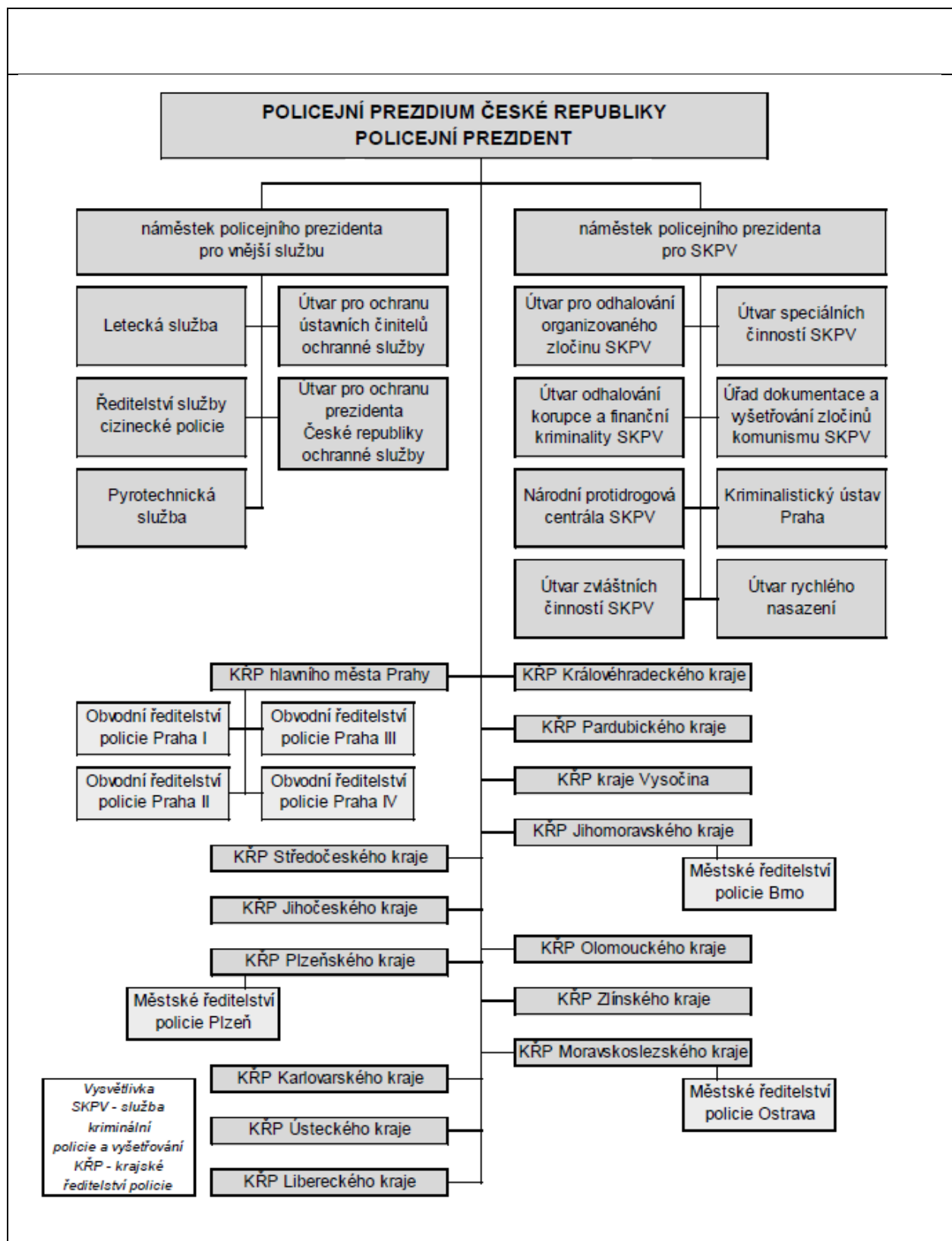
Tabulka 1: Odřad pro nouzové ubytování. Zdroj upraveno z [31]	41
Tabulka 2: Odřad pro evakuaci a humanitární pomoc. Zdroj upraveno z [31]	41
Tabulka 3: Odřad pro pomoc technikou. Zdroj upraveno z [31]	42
Tabulka 4: Odřad pro zabezpečování sjízdnosti. Zdroj upraveno z [31]	42
Tabulka 5: Odřad pro terénní a zemní práce. Zdroj upraveno z [31]	43
Tabulka 6: Odřad pro dekontaminaci techniky. Zdroj upraveno z [31]	43
Tabulka 7: Odřad pro dekontaminaci osob. Zdroj upraveno z [31]	44
Tabulka 8: Odřad vývozu a výdeje náhradního ošacení. Zdroj upraveno z [31]	44
Tabulka 9: Odřad vyčleňovaný ve prospěch celostátní radiační a monitorovací sítě (CRMS). Zdroj upraveno z [31]	45
Tabulka 10: Technické a materiální prostředky záchranné rot. Zdroj upraveno z [34]	47
Tabulka 11: Hlášení z roku 2014. Zdroj upraveno z [34].	55
Tabulka 12: Hlášení z roku 2015. Zdroj upraveno z [34].	56
Tabulka 13: Hlášení z roku 2016. Zdroj upraveno z [34].	58

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: Organizační struktura Policie ČR

Příloha P II: Organizační struktura ozbrojených sil ČR

PŘÍLOHA P I: ORGANIZAČNÍ STRUKTURA POLICIE ČR

PŘÍLOHA P II: ORGANIZAČNÍ STRUKTURA OZBROJENÝCH SIL ČR

